

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

I/171.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Kaposvári séta sötétben

Pozsgay az első kérdésre nemmel válaszol

Tíz évvel ezelőtt néhány ember állásába került volna, ha egy miniszter városi sétája során nem működik a közvilágítás Kaposvár korzóján. Igaz, tíz évvel ezelőtt a miniszterek nem szoktak sétálni alkonyat idején, ahogy ezt Pozsgay Imre tette. Valószínű az áramszünet nemcsak neki szólt, hanem pártjának is, mert hasonló eset történt Vastagh Pál ittjártakor. Még egy incidenst tartogatott a csütörtöki nap az államminiszter számára, a politikai nagygyűlés alatt valaki betörte a művelődési ház ablakát, és utána elmenekült. Azóta talán kiderült a provokátor pártállása, mert a rendszámát sikerült felírni.

A séta és a nagygyűlés között kértem választ néhány kérdésemre az MSZP elnökjelöltjétől, az alábbiakban ezt olvashatják.

– Államminiszter úr, két évvel ezelőtt Lakitelken Ön azt mondta, hogy ezt a rendszert felülről kell lebontani, mivel felülről lett létrehozva. Az elmúlt két évben sikerült ennek a munkának a nagy részét elvégezni, de most a születő demokrácia gyermekei Önt is le akarják bontani – ha lehet ezt így mondani – feledve eddigi nélkülözhetetlen közreműködését, sokszor irányítását.

– Ezen nem csodálkozom. A közvélemény természetéhez, a történelem csalafintaságához tartozik, hogy így jár az, aki egy történelmi feladatot tel-

jesít. Ne értsen félre, a feladat a történelmi, nem az, aki teljesíti. Nem hiszem, hogy saját politikai jövőmet hálaérzetre kellene építenem. Ilyet nem várok és nem is jár senkinek. A beszélgetésünk előtt Churchillt emlegettük, aki megnyert egy világháborút Angliának, és a fegyverszünet első napjaiban megtartott választáson azonnal el is csapták. Nyilván nem felejtje el senki sem óriási érdemeit a brit birodalom történetében, de akkor a közvélemény így látta helyesnek. Én tehát nem hálát várok, nem jóvátételt, nem jutalmat azért, amit tettem, mert azt meggyőződésből, hitem szerint cselekedtem. Hogy mégis aspirálok a köztársasági elnök posztra az azért van, mert hiszem, bízom benne, hogy ezentúl is tudok valamit mondani, illetve tenni. Érzem, hogy az a képességem, amely eddig működött az átalakítási, átalakulási folyamatban, az működőképes lesz a további építkezésben is. Erre a logikára építem a magam jövőjét, és eközben perlekedve, igazságtalanságokkal is vitatkozva teszem a magamét a közéletben.

– Az MDF a II. országos gyűlésén egyértelműen közölte az országgal, hogy nem támogatja Önt a választások során. Hogyan fogadta döntésüket az eddigi szoros együttműködés után?

folytatás a 3. oldalon

Dátum vitaiskola

(Első lecke az 5. oldalon)

Ugyanazért Budapesten
40 százalékkal több bér

(Interjú a 6. oldalon)

Az MTI prágai tudósítójának értesülései szerint szombaton a Na Frantisku prágai kórházban meghalt Martin Smid, a prágai Károly Egyetem matematika-fizikai karának elsőéves hallgatója, aki a pénteki békés diáktüntetésen a rohamrendőrség beavatkozásakor sérült meg súlyosan. Szombaton késő este a Vencel téren újabb tüntetés volt, amelyet rohamrendőrség oszlatott fel.

(Fotó: Kapfinger András)

Amerikában Erdélyért

Nagy figyelmet és támogatást kapott az erdélyi magyarság sorsa a hét végén Washingtonban. A New York-i magyar emberi jogi alapítvány, amely a magyar kisebbségnek, elsősorban az erdélyi magyarság felkarolásáért, jogainak kivívásáért fáradozik immár 13 éve, díszvacsorát rendezett az amerikai fővárosban. Az est 260 résztvevője, köztük számos vezető amerikai üzletember, közéleti személyiség fejenként ezer dollárral támogatta az erdélyi magyarság ügyét. A tekintélyes összeg azonnal megduplázódott: az est díszvendége, Hans Heinrich-Thyssen-Bornemissza báró megkettőzte a róla elnevezett alapot szolgáló forrásokat.

Úgy érzem, hogy kötelességem visszaadni valamit az anyai örökségből azoknak, akiket illet, mondotta. (A német gyárosdinasztia sarjának édesanyja az erdélyi Bornemissza család-

ból származik.) A báró beszámolt arról, hogy levélben fordult a nyugat-európai állam- és kormányfőkhöz, felkérve őket, karolják fel a súlyos helyzetben lévő erdélyi kisebbségek ügyét. – Fel kell hívni a világ figyelmét arra, hogy két és fél millió erdélyi magyart megfosztanak nyelvétől, az anyanyelvi oktatástól, kultúrájától ott, ahol századokon át példát adtak Európának valószínűségi türelemből.

Mint elmondotta, a Thyssen-Bornemissza-alap 1986 óta segíti a magyar kisebbségek ügyét. Támogatása a magyar emberi jogi alapítvány révén érvényesül. A szervezet tüntetéseket szervez, kiadványokat terjeszt, képviselőit meghallgatják az amerikai törvényhozás illetékes testületeiben, ott vannak a helsinki folyamat tanácskozásain.

folytatás a 3. oldalon

A Vörös Csepel már nem csak politikai „színezete” miatt vörös, hanem a düh és a szégyen miatt is.

(Riportunk a 8–9. oldalon.)

80 km-es kocsisorokkal

A német-német történelem legnagyobb utazási hulláma

Múlt hét végén azt hittük, ez a csúcspont. Tévedtünk. A héten több mint hatmillió NDK állampolgár szerezte be vízumát, így a 16 milliós országban pillanatnyilag már 10,1 millióan rendelkeznek érvényes határátúlépővel. A német-német történelem legnagyobb utazási hulláma a mostani, a határ megnyitása után második hét végén köszöntött be. Az immár 60 határátkelőhelyen szombat estig több mint egymillió keletnémet látogató haladt át. Ennek megfelelően bizony elfordult, hogy 70-80 km hosszúra nyúlt a kocsisor egy-egy határállomás előtt. A pályaudvarokon sem volt jobb a helyzet. A 36 különvonat ellenére a szerelvények 400 százalékos terheléssel közlekedtek, mégis rengetegen lemaradtak. Nem egy állomáson már meg sem álltak a vonatok, úgysem fért volna fel senki. Nem egy helyen tetlegességre került sor, így próbálván feljutni a vonatra.

Legfeljebb Lipcsében lehetett jobb a helyzet, ahol legalább 50 000 ember otthon maradt. Ennyien tüntettek ugyanis szombaton az Új Fórum felhívására – ez volt az első, ellenzékiek által szervezett, engedélyezett tüntetés az NDK-ban. A követelések közt szabad választások, átfogó gazdasági reformok, Krenz lemondása éppúgy szerepelt, mint az, hogy a vezető funkcionáriusok is Trabanttal járjanak a jövőben a hatalmas Limousinok helyett. A plakátokon efféle, nem egészen légből kapott rigmusokat is lehetett látni: „Névet a STASI és az NSZEP, az utazástól részeg a nép”.

Nyugat-Berlinben ezen a hét végén már 350 kifizetőhely várta az NDK polgárokat. A kifizetés hihetetlenül gyors és egyszerű: egy elismervényt kell aláírni a pénz átvételéről, s fel kell

tüntetni a lakcímet. Ezt a kifizetőhelyen felállított rengeteg asztal valamelyikénél összehasonlítják az útlevelemben szereplő névvel, s ha a két név stimmel, zsebből fizetnek. Talán épp ezért nem fogynak a sorok. Sokan rájöttek ugyanis, hogy ezt az akciót többször is megismételhetik különböző színhelyeken. Ezért most hét végén már a legtöbb kifizetőhelyen személyi igazolványt is kértek, amibe átvételi pecsétet nyomtak.

Egyelőre futja még az ilyen fajta csalásokra is az idei évre előirányzott 800 millió márkás keretből. 1990-re viszont már csak 700 millió szerepel a célra a költségvetési tervben. Igaz, a DPA nyugatnémet hírgyűjtője jelentése szerint szükség esetén megtoldhatják még azzal az egymillió márkával, amit foglyok szabadon bocsátására akart fordítani a nyugatnémet kormány; e célra jövőre bizonyára nem kell már költenie.

Ha azt mondom, Nyugat-Berlin, illetve a határ közelében fekvő városok utcáin a hét végén mozdulni nem lehetett, elképzelhető, mi volt az áruházakban. (Hogy ekkora tömegben ki mit rakott fizetés nélkül a táskájába, kizárólag morál kérdése volt.) Ekkora kereslettel még Nyugaton sem sikerül megbirkózni. A folyamatos áruszállítások ellenére is hiánycikk volt olyankor az olcsó zsebszámítógép, a walkman vagy a kvarcóra. Ezek a cikkek az NDK-ban vagy nem kaphatók, vagy – mint minden műszaki cikk – nagyon drágák. Déligyümölcs nélkül is alig jön vissza valaki, hisz ideát még a narancs is szinte ismeretlen. Hiánycikk az ananász, azt viszik, mint a cukrot, ám a kiwi a kereskedők nyakán marad. Am ez utóbbiakat sem kell féltetni: Nyugat-Berlinben a határ közelében

levő zöldecsés standokon hirtelen három-négyszeresére emelkedtek az árak. A banánt 6-7, a szőlőt 11-13 márkáért kínálták. Hiánycikké váltak a pornóújságok is és hirtelen megtelek a szexmozik és a peep-show-k is.

A nyugatnémetek egyelőre még viszonylag jól tűrik azt az inváziót, bár már megszűntek a magánbüfék ingyen-hamburgerei, ingyenkávái, az 50%-os engedmény a cipőárakból NDK-sok számára. S hallani már olyan hangokat is, hogy „ha nekik igen, nekünk miért nem?” és „erre bezzeg van pénz”. Az NDK állampolgárok számára ugyanis ingyenes a tömegközlekedés, az állatkereskedés, néhány színházban a megmaradt jegyeket ingyen megkaphatják, másutt kedvezményes áron juthatnak hozzájuk, éppúgy mint mozijegyekhez. Sportrajongók számára egyes sportklubok ingyenes alvási lehetőséget biztosítanak, de hét végére tornatermeket, tanácssháztermeket is kiürítettek hasonló célra. Ingyenlevest, ingyen teaát osztanak, bármily megalázó is. S amíg az egyik templom előtt 7000 adag levest mértek ki, a helybéliek nem kaphattak belőle – nekik „nem jár”. Ne feledjük, az NSZK is „kétharmados társadalom”, azaz a jóléti állam áldásait csak a lakosság kétharmada élvezi, egyharmad rész szegénynek is mondható. A két Németország közti utazási hullám egyelőre elég egyoldalú. NSZK állampolgárok számára még mindig nem törölték el a napi 24 márkás kötelező beváltást, ami azt jelenti, 24 nyugatnémet márkáért 24 keletnémet márkát kapnak. A beutazási vízumért is persze fizetniük kell, és meglehetősen sok bürokráciával jár ennek beszerzése. Am Seitzers kancellári hivatali (tárca nélküli) miniszter hétfőn Kelet-Berlinbe látogat, Modrow miniszterelnökkel és Krenz pártfőtitkárral folytatandó megbeszélésein bizonyára ebben a kérdésben is sikerül változást elérni.

Holan-Koch Júlia

Csökken az amerikai védelmi költségvetés

A megváltozott nemzetközi helyzetben 1990-től évi 5 százalékkal csökkenhet az amerikai védelmi költségvetés és összesen 180 milliárd dollár megtakarítását tervezik. „Sokkal kisebb” a lehetőség a VSZ csapatai támogatására Nyugat-Európa ellen.

Szakértők szerint a gyakorlatban többek között 6 gyalogos hadosztály leszereléséről, két hadihajóraj kivonásáról lehet szó. A folyó költségvetési évben 305 milliárd dollárt irányoztak elő védelmi kiadásokra. A tervezés mértéke jelzi, hogy Washington megállapodásra számít mind a hagyományos, mind a hadászati fegyverek csökkentéséről folyó bécsi, illetve genfi tárgyalásokon.

Richard Cheney védelmi miniszter kijelentette: igen valószínű, hogy a lengyel, a magyar, az NDK fegyveres erők részt vennének egy Nyugat-Európa elleni támadásban, egy VSZ-támadás veszélye ezért is nagymértékben lecsökkent. Nyilván sor fog kerülni amerikai csapatok kivonására Nyugat-Európából, de valamennyi csapat visszavonása nem megengedhető.

Nemzeti újjászületés Moldáviában

Egyértelműen elutasítja a „vaskézel” történő rendcsinálás módszerét, az erőszakot, elodjének távolságtartó politikáját a moldávai párt új első embere. Pjotr Lucsinszkij azt mondta, hogy a civilizált társadalomban a kompromisszumok, a konszenzusok keresésével kell megoldást találni a problémákra, szigorúan ügyelve a törvényességre.

A 49 esztendő, moldáviai származású politikus a köztársaságban kialakult feszültség okait abban látja, hogy a párt- és állami szervek képtelenek prognosztizálni az eseményeket, gyors és bátor döntéseket hozni. Nemzetiégi kérdéseket érintve úgy foglalt állást, hogy a moldávai nép nemzeti újjászületésére irányuló nemes törekvésektől el kell választani a szélsőségeket, azokat, akik politikai haszonlesés céljából élőködnek ezeken az érzelmeken. A pártvezető párbeszédet sürgetett az ellenzéki szervezetekkel. Az általánosan érzékelhető kiábrándultság kapcsán a moldáviai vezető olyan gyakorlati intézkedéseket sürgetett, amelyekbe a lakosság képviselőit is bevonják.

A lakosság azt mondhatja, hogy olyan ember tért vissza Moldavába, aki még a „pangás” esztendeiben, a Brezsnyev-kedvenc Iván Bogdul első titkár idejében nőtte ki magát – vetette fel az újságíró. Pjotr Lucsinszkij válasza: bátran nézék honfitársaim szemébe. Nem az a fontos, milyen időkben élt az ember, hanem az, milyen elvek vezérelték.

A VILÁG HÍREI

– Kilencvenhat embert tartóztatott le a rendőrség Washingtonban a Fehér Ház előtt tüntetők közül. A szombati demonstráció ezer résztvevője a külügyminisztériumtól vonult az Amerikai Államok Szervezetének épülete, majd az elnöki rezidencia elé, s az ellen tiltakozott, hogy az Egyesült Államok segíti a salvadori kormányt.

– Mark Eyskens belga külügyminiszter közlése szerint az Európai Közösség csúcsértekezletén a tizenketek elhatározták: sürgős lépést tesznek a Nemzetközi Valutaalapnál annak érdekében, hogy gyorsítsa meg a Lengyelországgal és Magyarországgal folyó tárgyalásokat és lehetőleg még az év vége előtt kössön velük új megállapodásokat.

– A salvadori felkelők szombaton San Miguelben lelőtek egy bombázó repülőgépet, San Salvadorban pedig egy „stratégiai hadművelettel” a Mejanos peremvárosba vonták össze erőiket. A hadsereg ezt visszavonulásnak minősíti és folytatja előrenyomulását. A gerillák offenzívája egy hete kezdődött, s meglepte a kormányt, amely legfeljebb öt-hat ponton számított rajtaütésekre, nem ötven helyen, ahol a felkelők egyszerre rohamoztak.

– Szóbeli jegyzékben tiltakozott a szovjet külügyminisztérium amiatt, hogy az amerikai szenátus külügyi bizottsága a Ka-

rabah-hegyvidék kérdésében hozott határozatával durván beavatkozott a Szovjetunió belügyeibe. Alekszandr Besszmerth első külügyminiszter-helyettes vasárnap a külügyminisztériumba kérte Jack Matlock amerikai nagykövetet, és határozottan tiltakozott a beavatkozási kísérlet ellen.

– Újszerű helyhatósági választásokat tartottak vasárnap Vietnámban. Egy-egy tanácsstagi helyre első ízben lehetett több jelöltet állítani. Hanoiban például másfélszer annyian indultak, mint ahány a mandátumok száma. Hasonló az arány országosan is. Újszerű volt a választás azért is, mert míg korábban csak a népfőnt állíthatott jelölteket, most megtehették ezt egyéb társadalmi szervezetek és a szavazók alkalmi csoportjai is, sőt, egyéni jelölés is lehetséges volt.

– Namíbiában szombaton megkezdtek a kivonulást az utolsó dél-afrikai csapat-egységek. Az ENSZ felügyelete alatt zajló kivonulásnak szerdáiig kell befejeződnie. Dél-Afrika, amely 74 év óta tartotta megszállva Namíbiát, a napokban tartott választások után minden katonáját kivonja a délnyugat-afrikai országból.

– Lettországból a második világháború óta először hivatalosan is megünnepelték a független lett állam 1918. november 18-i kikiáltásának évfordulóját.

– Az Európai Közösség párizsi csúcstalálkozóján elhatározták, hogy meghívják a magyar és a lengyel miniszterelnöket arra a miniszteri szintű találkozóra, amelyet december 13-án feltehetően Brüsszelben tartanak meg a két ország reformjainak támogatására irányuló Phare-tervben részt vevő 24 ország külügyminiszterei.

– Az amerikai törvényhozás két háznak vegyesbizottsága végleges megállapodásra jutott a Magyarországnak és Lengyelországnak nyújtandó hároméves segélycsomagról. Ennek alapján Magyarország 91,5 millió, Lengyelország pedig 846,5 millió dollár nagyságú segélyt kap az Egyesült Államoktól az elkövetkező három évben. A lengyeleknek szóló segély egyik jelentős tétele a 125 millió dolláros élelmiszerzállítmány lesz.

– Jean Burnert, az AFP francia hírgyűjtő bécsi kirendeltségének igazgatóját a román hatóságok nemkívánatos személynek minősítették, s így nem tudósíthat az RKP hétfőn kezdődő XIV. kongresszusáról.

A román külügyminisztérium „nemkívánatos személynek” nyilvánította Dragoszlav Markovicot, a Tanjug különtudósítóját, aki az állandó tudósítóval együtt adott volna jelentéseket az RKP kongresszusáról.

Kaposvári séta sötétben

Pozsgay az első kérdésre nemmel válaszol

Nem ütköztem meg különösebben, inkább azt látom benne, hogy az MDF küzd bizonyos identitás zavarokkal, önmeghatározási problémákkal. Tehát ez nem annyira nekem, mint inkább az MDF-nek okozott gondot, és úgy látom, ez végigkíséri őket a választások során. Bennem semmi nehéztelenség vagy rosszallás nincs, mert egy szervezetnek szuverén joga, hogy valakit elnökjelöltnek állít.

Mit szól az MDF népszavazási bojkottfelhívásához?

Úgy látom, alaposan meggondolták, bizonyára ismerik a közvéleményt, ha egyszer így döntöttek. Elvileg is helyesnek tartom, mert nem sérti a politikai egyeztető tárgyalásokon elért megállapodásokat. Az én ízlésem azt diktálja, hogy a megállapodásokhoz tartam magam, és ebben az esetben el kell ismernem, hogy az MDF nem lépett ki a megállapodások köréből a bojkott meghirdetésével.

Őn mit fog csinálni november 26-án?

Mivel új helyzetbe kerültem, még nem döntöttem, újra át kell gondolnom saját magatartásomat. Egy biztos, ha elmegyek szavazni, akkor az első kérdésre nemmel válaszolok. De a bojkott is lehet egy válasz arra a kihívásra, amelyet az SZDSZ és a FIDESZ intézett a társadalomhoz olyan manipulatív ügyekben, amelyekben véleményem szerint ezt nem lett volna szabad megtenni. Ettől még nem vonom kétségbe, hogy ők is a békés átmenet hívei, hogy részesei, résztvevői egy alkotmányossá váló demokráciának, de úgy vélem, itt ők léptek ki a megállapodás köréből.

Hogyan vélekedik azokról a hírtelen feltűnt politikusokról, akik csúsztatásokkal, féligazságok ismételtetésével próbálnak híveket szerezni, akarják lejáratni ellenfeleiket? Neveket inkább nem mondanék.

Thatcher:

Előny a magyaroknál

Margaret Thatcher brit kormányfő szerint Párizsban csupán a keleti politika „előételét” szolgálták fel, a „fő fogás” majd december 8-án, a strasbourg-i csúcstalálkozón kerül terítékre.

Thatcher asszony szerint a kelet-európai fejlemények megközelítésmódja négy fő kérdésben egyetértés alakult ki a közösség vezetői között. Eszerint megegyeznek abban, hogy bátorítani kell a reformok és a demokratikus átalakulás folyamatát a Szovjetunióban és egész Kelet-Európában, nincs napirenden semmiféle határváltozás a Varsói Szerződés tagállamait illetően, Európa katonai jövőjéről a tárgyalásokat továbbra is a NATO és a Varsói szerződés keretei között kell folytatni a változások stabilitásának és biztonságának háttérének garantálása érdekében, ezenkívül gyakorlati támogatást kell nyújtani Kelet-Európa kibontakozó új demokráciáinak, de csakis a politikai

Én ebbe az utcába nem tudok bemenni, az ugyanis a gyengeség jele. A hangoskodás és az acsarkodás ellenére ezek az ügyek a kisebbrendűségi érzésről tanúskodnak. A csúsztatások nem a nyílt politizálás és a nyilvánosság eszközei, hanem a megtévesztésé. Ezt sajnos én is felfedeztem, de majd csak kiheverjük és kiforogja magát ez a demokrácia. Remélem a választásokig ez megtörténik. Addig még inkább a kígyót, békát kiabálás lesz a jellemző.

Végül térjünk vissza az első válsághoz. Ön hozta fel Churchill témáját. Ő egy választáson megbukott, az Ön választása viszont még nem érkezett el. Ha most visszavonulna a politikától, lehet hogy néhány év múlva az egész ország azért könyörögne, hogy vállalja el az elnöki funkciót. Ugyanakkor, ha indul a választáson – ha egyáltalán lesz ilyen – Churchillhez hasonlóan megbukhat. Arra nem sok esélyt látok, hogy egy sokszínű parlament Őt akarja elnöknek.

A kérdés első felében felvázolt lehetőség talán a Deák Ferenc-i magatartás, akit Zala megyei magányából egyszer csak hívta a nemzet. Ez a 19. században volt, nem a 20. század pergős pergető eseményei idején. Bár józan ésszel azt is számításba kell venni, hogy elveszíti az ember a választásokat, én ezt nem tekinteném bukásnak, hanem vereségnek. Bukott embernek azt tartom, aki erkölcsileg alacsonyodik le, erre én nem vagyok képes. Ha vereséget szenvednék, legföljebb új küzdőteret keresek magamnak, mert én már csak olyan vagyok, hogy keresem a lehetőségeket.

Györffy Árpád

struktúrájukban végbement tényleges változások nyomán.

Ennek alapján elsőbbséget kell adni a politikai reformokban élenjáró Lengyelországnak és Magyarországnak.

Londonban kiemelik: teljes volt az egyetértés abban, hogy a Nemzetközi Valuta Alapnak gyors megállapodásra kell jutnia Magyarországgal és Lengyelországgal, a gyakorlati segítségnyújtás kérdését pedig a legnagyobb sürgősséggel a 24 tagállamot tömörítő gazdasági együttműködési és fejlesztési szervezet (OECD) jövő havi értekezletének napirendjére kell tűzni.

Brit megfigyelők szerint Thatcher asszony melegen támogatta ugyan Magyarország és Lengyelország „elsőbbségét”, de „körültekintő, kimért” megközelítésmódról intett pénzügyi segítség tekintetében.

Távol-keleti remények

Sokkal többre értéklik külföldön mindazt, ami ma Magyarországon végbemegy, mint otthon. Világpolitikai, mi több, világtörténelmi szempontból is nagy jelentőségűnek tekintik ezeket a változásokat – összegezte Japánban szerzett benyomásait Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettes.

A tokiói tanácskozás meghatározta a jövő év végéig befejezésre kerülő, úgynevezett uruguayi forduló előtt álló legfontosabb feladatokat, amelyek megoldása Magyarország számára azt eredményezheti, hogy javul mezőgazdasági termékeink piacra jutási lehetősége és könnyebbé válik a nemzetközi kereskedelem, beleértve azokat a vámhátrányoknak a lebontását is, amelyek jelenleg még sújtják a magyar kivitelt.

Medgyessy Péter rendkívüli megtiszteltetésnek veszi, hogy a nemzetközi tanácskozás meghívott 26 delegációjának vezetői közül Kaifu Tosiki miniszterelnök csupán a svájci államfővel és vele tárgyalt külön. Medgyessy átadta Németh Miklós miniszterelnök meghívólevelét.

A japán kormányfő a látogatásnak várhatóan a jövő év legelején tesz eleget, európai körútja során. Kaifu különös érdeklődést mutatott a magyar reformfolyamatok iránt és elsősorban az

foglalkoztatva, hogy vajon azoknak van-e belső, vagy külső hátránya.

A gazdaságfejlesztési folyamatok elősegítése érdekében Japán szakít korábbi álláspontjával és felszabadítja a különben csak a fejlődő országok rendelkezésére álló fejlesztési pénzforrásokat. Olyan csatornákat is megnyit, amelyek eredményeként Magyarország részesülhet azokból a hitelek közül, amelyeket korábban csak meghatározott országcsoportok fejlesztésére fordítottak. Arra is mód lesz, hogy magyar berendezéseket és gépeket szállítson az ipar olyan országoknak, amelyek vásárlásait Japán meghitelezte, és ily módon Magyarországnak az ellenértéket készpénzben egyenlíti ki.

A Suzuki-ügy minden tárgyaláson szóba került. A kormány elnökhelyettese azt az álláspontot képviselte, hogy Magyarország akkor érdekelt egy ilyen járműipari együttműködésben, ha az nem szűkül le 50–100 ezer gépkocsi összeszerelésére, hanem alapvetően hozzájárul ahhoz, hogy Magyarországon több százezer darabos kapacitású versenyképes alkatrészgyártó háttérpar jöjjön létre. A japán álláspont módosult és úgy tűnik, értik azt a törekvést, hogy a magyar ipar fejlesztésének gerincét képező alkatrészgyártást kívánjuk meghonosítani.

Svájci tárgyalások

Kulcsár Kálmán igazságügyminiszter vasárnap hazaérkezett Bernből, ahol Arnold Koller svájci igazságügyi és rendőrmisztér (1990. január 1-jétől Svájc államfője) meghívására háromnapos látogatást tett.

A miniszterek tárgyaltak a két ország között a múlt században megkötött jogsegélyszerződések felfrissítésének szükségességéről, a diplomáciai és szolgálati utazások vízummentességének bevezetéséről – érintve a ma-

gánutazások vízummentességének esetleges jövőbeni lehetőségét is –, valamint állampolgársági kérdésekről.

Arnold Koller biztosította magyar kollegáját Svájc támogatásáról a Magyar Köztársaság Európa tanácsi tagságát illetően, és tájékoztatást adott arról a 220 millió frankos segélyprogramról, amelyet – a svájci parlament döntése után – Magyarország és Lengyelország részére kívának nyújtani.

Amerikában Erdélyért

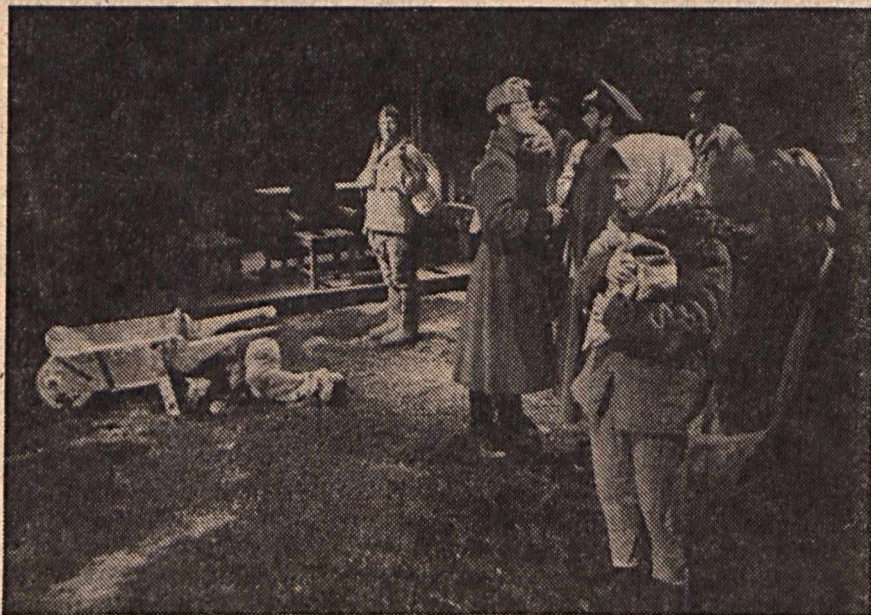
folytatás az 1. oldalról

Az alapítvány tevékenységének nagy szerepe volt abban, hogy Románia 1988-ban elvesztette az Egyesült Államokban a legnagyobb kereskedelmi kedvezményt. Az alapítvány fáradozásainak eredményeként jó remény van arra, hogy az amerikai képviselőház elfogadja a már betervezett törvényjavaslatot, amely szerint megtiltják mindenfajta román élelmiszer behozatalát az Egyesült Államokba, tiltakozásul a rendszer jogtipró politikája ellen.

A hétfői, nagy sikerű díszvacsorát személyes üzenetben köszöntötte George Bush amerikai elnök, Barbara Bush asszony, s szövegírója Javier Perez de Cuellar ENSZ főtitkár üdvözlését tolmácsolta.

Bush elnök levelében meleg üdvözlését küldte a magyar emberi jogi alapítványnak, Thyssen-Bornemisznak, hangoztatva: a Hámós László vezette szervezet „erős, befolyásos képviselője a vallási és politikai okokból üldözötteknek... Napjainkban Kelet-Európa népeinek új reménye van a szabadságra, a demokratikus kormányzatra. Egykor szilárdan a kommunista uralom mellett elkötelezett rendszerek is megteszik az első lépéseket a reform felé, követve a magyar és a lengyel nemzet példáját. Üdvözljük e történelmi változásokat, de tudjuk, hogy sok munka marad még hátra – ezért fontos, hogy fáradozásait folytatódjanak... Bizonyos vagyok benne, hogy együtt dolgozva segíthetünk a magyar nemzetiség tagjain és mindazokon, akik a szabadságra vágyanak.”

Ma: Szolzsenyicin- ősbemutató Zalaegerszegen
A lélek börtönrácsai

Bazaltzúalék és szögesdrót, a megaláztatástól sírva rázkódó, lemeztelenítéstük soha ki nem heverő emberek. A test elnyomó moritása mellett a lélek beszenyvezése. Alexandr Szolzsenyicin: A kopasz és a lágerkurva, avagy a munka köztársasága című darabjának ősbemutatóját ma este tartják a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház kamaraszínházában. A szombati főpróba közben Tömörly Péter rendezőt kérdeztük:

– *Honnan került elő ez a darab és miért a választás?*

– Szolzsenyicinnek ez egy Gulag-előzménye. Hozzám egy véletlen folytán került. Kecskeméten 1980-ban Tolnai Ottó: Végeladás című színművét rendeztem. Ez egy nagy magyar sorsproblémáról szóló mű, aminek egy része, mint a sorsunkhoz mindig közel álló terület, az oroszországi légerekben játszódik le. Ez volt talán az első alkalom, hogy magyar színpadról Sztálinnak, a sztálini elszámolásnak, a légereknek az ügyéről lehetett beszélni. Természetesen metaforikus formában, de beLOPTUK az előzetesen cenzúrázott szövegnek a valódi részeit. Akkor egy előadás után egy lelkes néző gratulált idegen akcentussal és a hónom alá nyomott egy újságpapírba csomagolt könyvecskét, ami cirill betűkkel íródott. Egy 1968-ban Londonban megjelent kiadás volt. Oroszul tudó barátaim először azt mondták, hogy eljátszhatatlan, lefordíthatatlan, annyira lágerszengben íródott mű, aztán akadt olyan ember, aki nekigyűrűközött és lefordította heroikus munkával: Pálfalvi Lajos esszéista, műfordító. Megkíséreltük először csak viccből betenni a műsortervbe. Viccnek is vették, kihúzták a feletteseink. Míg nem beállt 1989 Magyarországá és lám, bemutató előtt másfél nappal beszélgettünk...

– *Ezek szerint kilenc év kellett ahhoz, hogy ez a titokzatos úton előkerült mű színre kerüljön.*

– Kilenc év és némi szerencse. A rendőrség nálam tartott házkutatásai során azért nem vitte el, mert nem értették. Kilenc év horizontálisan és nagyon sok év vertikálisan telt el azóta.

– *Mit kell tudni erről, a talán joggal mondhatom, ismeretlen darabról?*

– Szolzsenyicin nem írt mást, mint a lágerről, lágeréletéről szóló műveket. Ami különössé teszi általában Szolzsenyicin valamennyi művét, hogy a nagy orosz realista írói hagyományokat továbbvívve nem a felületen megrázó élményekről számol be, nem a testi kínzások, erőszaktelemek darabjai ezek elsősorban, hanem az emberi lélek börtönrácsairól, megaláztatásairól szólnak. Hihetetlen pontos lélekrajzzal, nagy írói érzékenységgel, nagy társadalmi és történelmi kritikával. Az ő légere a XX. század. Egy adott ponton kilép abból, hogy Oroszország. Internacionalista a szereplőgárda is, mint ahogy a légerek lakói is a legna-

gyobb nemzetköziséget hozták létre, teljesebbet, mint a hivatalos internacionálisizmus a Szovjetunióban. A szerző kilép a napi megaláztatottság, a konjunkturális sztálinizmus keretei közül és a mechanizmusát fedi fel annak a folyamatnak, amelyben az ember önmagától is képes lealjasulni, ha a körülményeket aljas emberek még aljasabbá teszik.

– *Ma nagyon könnyen napi politikai elképzelések vonulatába kerülhet ez a darab.*

– Tudja, szerintem a legaktuálisabb szerzők ma a görög drámaírók. A nagy történelmi pillanatokban a valódi változások az emberben, a lélekben zajlanak le. A görögök az élet alapvető eseményeivel foglalkoztak, születéssel, halállal, szerelemmel, a szellemiséggel és az anyagi visszahúzó erők gondolatával. Ilyen vonatkozásban Szolzsenyicin is nagyon aktuális. Az olyan aktualizálásnak, amelyik a magyar kabarét hallgató fülnek, a kádári korszak szelepszestergésének módján próbálna kiszólásokat tenni, ebben a darabban nem lesz helye. Egy érdekes találkozásnak lehetünk tanúi, Rózsás János jelenleg Nagykanizsán élő úr, aki együtt ült három évig Szolzsenyicinnel, a próbáinon résztvevett és elmondta, hogy felismerte azokat az embereket, akiket a színpadon megszemélyesítettünk.

– *Milyen megfontolásból hívta meg a szemtanú, túlélő Rózsás Jánost a próbákra?*

– Jóllehet sok mindent megéltem a posztstalinizmusból, mert Erdélyből települtem át, családom a második világháború alatti ide-oda település viszontagságait elszenvedte, mégis megörültem annak, hogy egy szemtanú sajnálatosan közvetlen élményeivel segíthet hibáinkat, aktualizáló szándékunkat visszavezetni a valósághoz. Másrészt inspirált bennünket, közelebb hozta azt a világot, ami bizonyos generációk számára hihetetlen.

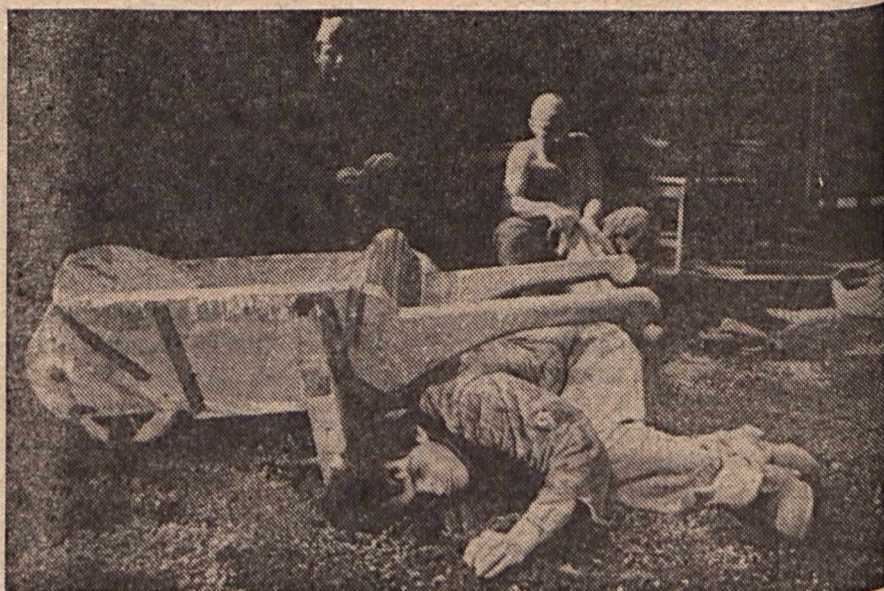
– *Mit kapott ez az előadó-szerző gárda ettől a munkától?*

– Egy történelmi pillanat találkozott egy másik történelmi pillanattal tükrével.

A magyar szellem felszabadultsága hozza az újabb tragédiákat.

Számolni kell generációknak azzal, hogy nem tudtak sok mindenről, azok a dolgok velük, mögöttük történtek és akarva akaratlanul beléjük ivódtak. Most önmagukkal is el kell számolniuk, vajon nem viszik-e magukkal ezt a fertőzöttséget? Nagyon fontos napirenden tartani ezt az önvizsgálatot.

Takács Zsuzsa
 Kapfingér András felvételei

A vita fogalomjegyei széles körűek. Leegyszerűsítve: az eszmecsere két vagy több személy szellemi küzdelmét jelenti, amelynek középpontjában valamely kérdés és probléma eldöntése áll. A vitatkozók tényeket világítanak meg. Ezekhez részadatokat gyűjtenek, melyeket újra és újra kiegészítenek. Ha a tények nem felelnek meg a valóságnak, a vitatkozók helyesbítéseket végeznek. Az elévült, az összefüggéseket és igazságtartalmakat nem erősítő, a téves információkat tartalmazó adatokat cáfolják, majd elvetik. A vitában annak lesz igazza, aki megbízható, időtálló, a közösségek szempontjából fontos tényeket tud felvonultatni, s aki tévedéseit képes felülvizsgálni és korrigálni.

Helyes ítéletek és következtetések azok a vitaelemek, amelyek szükségessé, hogy az egyén, csoport, közösség a szellemi szembenállás során sikeresen vegye fel ellenlábásával a küzdelmet. Az eredményes szereplés akkor következik be, ha a vitatkozók pontosan, érthetően, világosan fogalmazzák meg ítéleteiket. Felkészültségre, gyors reagálásra van szükség, hogy az állításokat és tagadásokat szembesíthessék.

Új igazságok érvényességének bizonyítására is vállalkoznak az eszmecserebe bekapcsolódó személyek. Ilyen esetekben középpontba az igazságkeresés kerül, amelynek lényege, hogy a vitapartnerek más-más álláspontokról ugyan, de valós tények és összefüggések feltárására törekednek. E tevékenységben nem akarják egymást félrevezetni, hanem őszintén üt-

ALAPKÉRDÉSEK A VITÁBAN

köztetik véleményeiket. Vannak hamis dolgok, melyeket joggal vitatnak, és akadnak vitathatatlan igazságok. A lényeg mindenképpen ugyanaz: az igazság keresése. A tájékozódó embert utbaigazítja az, hogy az adott történelmi pillanatban mi körül folynak viták.

A vita olyan módszer, amely a társadalom, a közösségi önkormányzat megújulási folyamatában az összes módszer közül a leghatékonyabb. Fontos, hogy a társadalom makro- és mikrovilágában az emberek vitatkozás közben ne azt nézzék, ki mit szól az álláspontjukhoz, s kinek vesztik el a rokonszenvét. Az igazság védelme a vitatkozás célja, mely az állítások és ítéletek realitására törekszik. Az igazmondás a vitában alapvető erkölcsi követelmény. A vitafelek korrekt módon védik igazukat, ezért bizalom veszi körül őket. A választópolgárok közötti viták alapja az igazmondásba vetett bizalom. Szent Agoston mondja: „Ha többé nem tisztelik az igazságot, vagy akár csak kicsit is csökken a becsé, minden dolog kétségessé lesz.”

Ha a vitában felszólalók véleményét a vitapartnerek érvei elbizonytalanítják, ne visszakozzanak. A legtöbb ellenérvből új ötlet és új szempont kapható, amely lehetőséget teremt, hogy az ellenfelek szemével és szem-

léletével vizsgálják a továbbiakban a vitatott témát. A vita gazdagítja a bekapcsolódó felek gondolkodását, küzdeni akarását, bátorságát, igazságszeretetét. Arra készíti az eszmecsereben résztvevőket, hogy a problémákat saját és mások életében felismerjék és megoldják. Fontos, hogy a vitában résztvevők tárgyilagos beállítottságot alakítsanak ki (tényekre koncentráció, higgadt reagálás, logikus és indulatmentes érvelés, független döntés, tartózkodás az érzelmességtől, a józan észre támaszkodás, az adott témára koncentráció). A vita módszerével keresett új igazságok bizonyítására a hitteles ember képes, aki azonosul a vitatémával, őszinte, el tudja fogadtatni javaslatát, képes megérteni más álláspontját.

Hogyan exponálják a vitafelek az igazságot? Ha az igazságot úgy mondják ki, hogy agresszívek és vagdalkozva sebet ejtenek, jótételetlen hibát követnek el. Az emberek közötti viszonyok sarkköve az igazmondás, egyedül csak általa teremthető meg a vitában a bizalom. És az is fontos, hogyan mondjuk ki (milyen formában) az igazságot. Gandhitól való a következő megállapítás: „Már igen korán felfedeztem, hogy az igazság keresése nem engedi meg, hogy erőszakkal kényszerítsük ellenfelünkre az igazsá-

got; tévedésétől türelemmel és együttérzéssel kell őt elválasztanunk.”

Szalai Katalin szerint a vita kollektív alkotó tevékenység, célja „a leghelettebb megoldások közös keresése, kutatása.” Ilyen értelemben a vita szellemi munkával létrehozott tudati tartalmat jelent. Az eredményes vitához szükséges: a tehetség igénybevétele, a képességek mozgósítása, a személyes erőfeszítés; újat létrehozó, a meglévő javítani akaró szándék; a tervező, szervező, a végrehajtó tevékenység. Kiemelt jelentőségűek a viták lefolytatásában a következő ismérvek: a nyelvi-kommunikációs képesség, a folyamatos megszerzett és aktív állapotban tartott – kiegészített és tovább fejlesztett – tudás és műveltség.

A vitákban újra megmérettetik a vitapartner és a vitavezető, ugyanakkor élményt és felelősségvállalást is jelent a vita, melyben jelentős helyet foglal el az érdeklődés, a kíváncsiság, a megismerési vágy, az érdekcsoportok szolgálata, a véleménymondás, az új utak keresése, az alkotó jellegű megoldásra törekvés. Az alkotó jellegű (megoldásokra összpontosított) vitában megtalálható a problémaérzékenység, a könnyedség (az ötletalakító, a kifejezőképesség).

A kreatív gondolkodás a rugalmasságot biztosítja a vitában (kezdményezés, adaptálási képesség, új megoldások keresése). Az eredetiség a személyiség szuverén jegyeinek érvényesítését jelenti. Az „átfogalmazás képessége” megköveteli a vitatkozótól, hogy az adatokat, szituációkat, kapcsolatokat, összefüggéseket másféleképpen, más szempontok szerint értelmezzék, mint korábban.

Népszavazás az NSZK-ban: legyen vagy ne legyen?

A Német Szociáldemokrata Párt (SPD) decemberi kongresszusát sokan várják igazlommal azok közül, akik egy ideje már érdeklődéssel figyelik a párton belüli összecsapásokat a népszavazás kérdésében.

Jelenleg az NSZK-ban alkotmányjogilag vitatott kérdés, hogy országos szinten lehet-e népszavazást tartani, mivel ezt az alaptörvény kifejezetten csak egy esetben, területi újrendezés céljából irányozza elő. Ebből az uralkodó jogi vélemény szerint az következik, hogy más kérdésekben megengedhetetlen, illetve csak az alkotmány módosítása után lenne megengedhető. Lényegi konfliktusokat amúgy is a parlament vagy az alkotmánybíróság old meg.

A tartományok alkotmányjoga azonban – Hamburg, Alsó-Szászország és Scheswig-Holstein kivételével – elismeri annak lehetőségét, hogy választópolgárok ehhez szükséges száma esetén nyilvános vitát tartsanak, más szóval népi kezdeményezéssel éljenek népszavazás megtartásának céljából, amelynek során közvetlen módon szavaznak politikai kérdéssről vagy a parlament által már meghozott döntésről. A népi kezdeményezés sikeréhez azonban általában a választásra jogosult lakosság legkevesebb 20 százalékának a támogatása szükséges. A népszavazás bevezetésének hívei egyebek mellett azzal érvelnek, hogy az egész nép által jóváhagyott valamely döntést a leszavazott kisebbség is jobban elfogadja, vagyis a társadalomban csökken a konfliktus.

Mások szerint napjainkban növekszik a távolság a politikacsinalók és a polgárok között. A népszavazás bevezetése a „nézők demokráciáját” részvételi demokráciává

alakítaná, s egyben megszüntetné a polgárok viszolygását a pártokkal és a politikával szemben. Az erdőpusztulás, a víz-, a levegőszennyeződés, a fegyverkezés, az atomszüregzés, a géntechnológia és számítógépesítés korában az élet alapjait fenyegető számtalan veszély miatt megengedhetetlen, hogy a négyévenkénti szavazáson kívül az emberek semmiféle hatást ne gyakorolhassanak a fontos döntések meghozatalára.

Az ellenérvek között vannak kemény ítéletek is. A népszavazás az „analfabéták demokráciája”, „fenyegeti a demokratikus eszme életerejét”, „visszazuhanás a barbárságba.” Részen a weimari korszak, elsősorban azonban a nemzeti szocializmus ilyesfajta tapasztalatai keltettek sokakban rossz emlékeket.

Sokan vélik úgy, hogy a népszavazáson a problémákat nem annyira az értelem, hanem az érzelm oldaláról szemlélik, ezért tág terük nyílik a demagógoknak, s lehetővé válnak erkölcsi keresztshadjáratok. Egyúttal megnövekszik annak az esélye is, hogy az embereket manipulálják tőkeerős érdekcsoportok, és más hatalmi csoportosulások. Másfelől a parlamenti ellenőrzés alól kivont sorozatos népdöntésekkel nem lehet szavatolni a politikai folyamatosságot. Az SPD programtervezetében mindenesetre már ez áll: a parlamenti demokrácia nem csökkenti és nem helyettesíti az állampolgárok felelősségét. Ezért bővíteni kívánjuk a polgárok részvételét, hatékonyabbá akarjuk tenni kérelmezési jogukat. Törvény szabta keretek között a községekben, a tartományokban és országos szinten a parlamenti döntéseket népi kezdeményezéssel és a népszavazással kell kiegészíteni.

Flesch István
(Bonn) (MTI)

A DIE PRESSE Új népvándorlás keletről című sorozatának „A lengyelországi és magyarországi liberalizálás ellenére nő a menekültek száma” című cikkében Peter Martos adatai szerint 1980 óta a magyar menedékjog-kérelmezők száma viszonylag stabil volt (1981-ben 1043, 1982-ben 1225, 1983-ban 922, 1984-ben 961, 1985-ben 1229) amíg egyrészt a kezdődő utazási szabadság, másrészt a romló gazdasági helyzet a magashba tornázta a menekültek számát: 1986-ban már 2220-an jöttek, 1987-ben 4689-en. A múlt évben megtört a növekedés a gyorsított eljárás bevezetésével. A menedékjog szigorításának következményeként júniusától, júlistól kezdett az aradat ki egyenlítődni, így az egész évben 2610 kérelmet számoltak össze.

Romániában az egyre súlyosbodó elnyomás először csak 1986-ban váltott ki igazi menekültáradatot. Előtte 1986-ig évente kb. ezren jöttek Ausztriába: 1982-től 513, 502, 510 és 1985-ben is csak 890. 1988-ban hírtelesen 2134-en lettek.

A románok is részben „bűnösek” abban, hogy idén sem csökken az ausztriai menekültáradatok és penziók túlsúlyossága.

Lengyelországban és Magyarországon a politikai fejlődés lefékezte a menekültáradatot: a gyorsított eljárásnak köszönhetően idén augusztus végéig csak 1854 lengyel és 343 magyar érkezett.

•V. P. •

A BHG válságos helyzetben

Beszélgetés Steindl Károllyal, a BHG szekszárdi gyáregységének igazgatójával

Ez a riport elég nehezen jött össze. Az igazgató közölte, hogy nem szívesen vállal riportot, mert ez árthat a vállalatnak és neki is, mert ő csak kritikus hangon nyilatkozhat ebben a helyzetben. Szó szót követett, beszélgetésbe elegyedtünk. Közben az asztalra tettem a mikrofont és bekapcsoltam a magnót. Az igazgató úr nem tiltakozott, így hát elkészült a riport.

– Mivel okozhat önnek és vállalatának egy riport hátrányokat?

– Ha egy folyamat, ami a hatékonyságot célozza meg késlekedik, és ha ez a bankok felé való tartozás növekedését jelenti, úgy könnyen belátható a veszteség. Ahhoz, hogy az itt lévő vállalati vagyont hatékonyabban felhasználhasson, nyilvánvalóan ki kellene kapcsolni a vagyont felhasználásával kapcsolatos korlátozó tényezőket. Legfőbb korlátozó: az elmúlt 30 évben kialakult termelésirányítási rendszer. Ahhoz, hogy az eszközöket hatékonyabban fel tudjuk használni, le kellene ennek a gazdasági rendszernek szakadni, és az eszközöket sokkal jobban kellene működtetni.

– Előnyös lenne a megoldás, ha a szekszárdi gyáregység részvénytársasággá alakulna?

– A törvények szerint a tulajdonost illeti meg a tulajdonból származó haszon. Vagyis a profitot elviszi a központ. Ha most egy bank és a BHG ebből a gyárból részvénytársaságot alapít, abból nekünk semmi hasznunk nincs. Sőt, teljesen hátrányunkra is végbemehet. Mert az is előfordulhat, hogy az új rt. kevesebb fizetést ad. Sőt, a mostani összes vezetőt is leválthatja. Ezért mindaddig bizonytalanságban érezheti magát az összes vezető, míg az rt. meg nem mondja, hogy kik lesznek az új vezetők.

– Úgy gondolom, egy hatékonyabban működő részvénytársasággá alakulásnak az nem lehet az akadálya, hogy a vezetők attól félnek, hogy leváltják őket.

– Dehogynem. Ma az egyetlen jól felismert, tisztázott érdek az egyéni érdek.

– Itt a BHG-nál?

– Mindenütt. A társadalmi érdeket millióan millió féleképpen magyarazzák. Ennek a lényegét a nagy államférfiakon kívül senki sem fogja ismerni. Ha a BHG-t rt-vé akarjuk alakítani, rögtön felvetődik, hogy kb. 2000 ember fölösleges. Ez nem a takarítónő és nem a gépirónő, az sem valószínű, hogy a darabbéres. Hanem az előbb említett szerkezeti felépítésből adódó adminisztrációban van ez a 2000 ember.

– Ennél a gyárnál hány ember a felesleges?

– Ha a dolgozók véleményét hallgatom, akkor 300 ember. Az én véleményem szerint nem tudjuk azt,

hogy ki a fölösleges, és ki végez meddő munkát.

– Ön tehát ismeri a dolgozók véleményét?

– Sajnos én csak egyes képviselőiknek a véleményét ismerem.

– Úgy tudom, itt is van szakszervezet.

– A szakszervezet csak az átlagvéleményt mondja.

– Ezek szerint azt ismeri.

– Abban sem vagyok olyan biztos. Ha megkérdezzük egy átlagdolgozót, hogy kevés-e a fizetése, biztosan azt fogja válaszolni, hogy kevés. De ha arról kérdezzük, hogy az igazgató fizetése kevés-e, úgy azt fogja válaszolni, hogy az sok.

– Mennyi a fizetése az igazgató úrnak?

– Az én éves fizetésem prémiumokkal együtt remélhetőleg el fogja érni a 350 ezer forintot.

– Mennyit keres egy átlagdolgozó és egy segédmunkás?

– Az átlagdolgozó évi jövedelme (az átlagba az én fizetésem is beleszámolják) 96 ezer forint, a segédmunkások átlagfizetése kb. 70 ezer forint.

– A budapesti átlagkeresetekhez viszonyítva ugyanazon munkáért hogyan alakulnak az itteni bérek?

– Én központellenes vagyok, azt nem tartom hibának, hogy Budapesten 40%-kal magasabbak a bérek. De azt súlyos népgazdasági hibának, stratégiai tévedésnek tartom, hogy Budapest az összes hagyományos technológiai munkát lehozta vidékre és minden ott maradt, ami korszerű. Ma Budapesten nem lehet két műszakban dolgozni, mert nincs hozzá munkaerő. Ez a körülmény nagyon hátrányosan érinti a versenyképességet. Ha a tulajdonos eszével gondolkodik: az Egyesült Államoknak megéri, hogy a Fülöp-szigetekig vigyék el a tőkét, mert ott olcsó a munkaerő. Magyarországon ugyanez elvek alapján a Nyírségig nem jut el Budapestre a tőke.

– Visszatérve az előbbi kérdéshez, terveznek-e létszámcökkentést és ha igen, mekkora mértékben?

– Nyilvánvaló, hogy a darabbéresekre szükség van. Őket nem lehet leépíteni, akkor csak az őket kiszolgáló apparátus létszámát lehetne csökkenteni.

– A darabbéresre nagyobb szükség van, mégis az utóbbiak bére magasabb?

– Sajnos, nem ilyen az összefüggés. Ilyennek kéne lenni! Az arányok azért torzulnak el és azért nincs egy ilyen irányú öntisztulási folyamat, mert a munkaerő, mint áru, hiányzik a piacról. Egy termék pályája során át megy mindenféle fejlesztésen, korszerűsítésen, normarendezésen. Ezért az élömunka értéke egyre csökken.

Ugyanakkor az anyagmennyiség megmarad vagy nő, a bizonylatok száma is növekszik és vele együtt a bürokrácia is.

– A számítógépeknek pontosan ezeket a feladatokat kellene ellátni és ezzel megakadályozni a bürokrácia fel-futását az élömunka rovására. Itt milyen lehetőségek vannak erre?

– Tulajdonképpen nagyon kevés. Nemcsak itt, hanem az egész országban. A magyar gazdaságban nem a számítógépek adta finom lehetőségek hiányoznak, ha itt anyaghiány van, ha itt 270 nappal előre kell megrendelni az alapanyagot a szükségletnél nagyobb mennyiségben, hogy legyen miből pótolni a selejtet, mert az újabb rendelésre újabb 270 napot kell várni. A másik, amiért nem lehet bürokráciát drasztikus módon leépíteni; mert bár nevésségesen hangzik, mégis igaz, „a bürokrácia megszervezi saját munkáját annyira, hogy szükség van rá”.

– Visszatérve a leépítésekre. Hány ember leépítését, elbocsajjtását tervezik?

– Egyét sem, és tulajdonképpen fogalmunk sincs. A BHG korszerűsíteni akarja az elektromechanikus rendszereket, a licencvásárlás napjainkban már folyamatban van.

– Az új technológiából kap-e majd a szekszárdi gyáregység?

– Nem kap.

– Akkor mi lesz ennek a gyárnak a további sorsa?

– Jelenleg a BHG-nál 10 ezer ember dolgozik összesen. Az újságban megjelentek alapján tudjuk, hogy a VIDEOTON kötött egy szerződést a SEL céggel, miszerint évente 300 ezer vonalat gyártanak, mindössze 500 munkással, ha (ne adj Isten) a BHG is képes lesz erre, akkor neki is csak 500 emberre lesz szüksége. Akkor nemcsak a szekszárdi üzemnek van gondja, hanem 9 500 embernek. Így nemcsak az a baj, hogy az elavult berende-

zéseket korszerűsíteni kell, hanem az is probléma, hogy az így korszerűsített munka csak a meglévő létszám 10%-ának nyújt munkahelyet.

– Előbb-utóbb be fog következni a váltás, a gazdaság más területein is és vele egyenes arányban megnő majd a munkanélküliek száma. Elképzelhető az, hogy ezt a váltást a munkahelyi apparátusok a kormánnyal egyetértve halogatták, hogy ne ennek a kormánynak kelljen ezt a népszerűtlen intézkedést meghoznia? Nem lenne-e jobb, ha magára vállalná ezt a terhet, hogy az új kormány tiszta lappal indulhasson, talán kívánatosabb lenne tavasszal az elmúlt rossz telet utátnunk és nem a nyarat szidnunk a tél kellemetlenségei miatt.

– Az én véleményem szerint minden leépítést célzó elmélet a piacgazdálkodás ellen van. Ha a veszteségesen termelők nem kapnak hitelt, úgyis rákényszerülnek a leépítésre. A munkanélküliségnek egy szelektív szűrőként kell majd működnie. A vállalatok és a kormány nem szövetségesek. A kormány mindent elkövetett, hogy a legnehezebb helyzetbe hozza a gazdasági vezetést. Meneközben változtatta a szabályzókat, a bérintézkedések is úgy jöttek ki, hogy a gazdasági vezetés félig-meddig már elígérkezve lejárta magát. Nem tudja saját maga ígéreteit tartani, a szabályzókra nem lehet támaszkodni, mert nem stabilak. Mégis együtt kell a kormánnyal működni, mert annak ellenére, hogy nem ő a tulajdonos, de ő képviseli. A társadalom, az alapos félretájékoztatás miatt a gazdasági vezetésben keresi a hibákat és nem a rendszerben.

– Hogyan áll most anyagilag a BHG?

– A budapesti kollégáim szerint a helyzet nem reménytelen, ha válságos is.

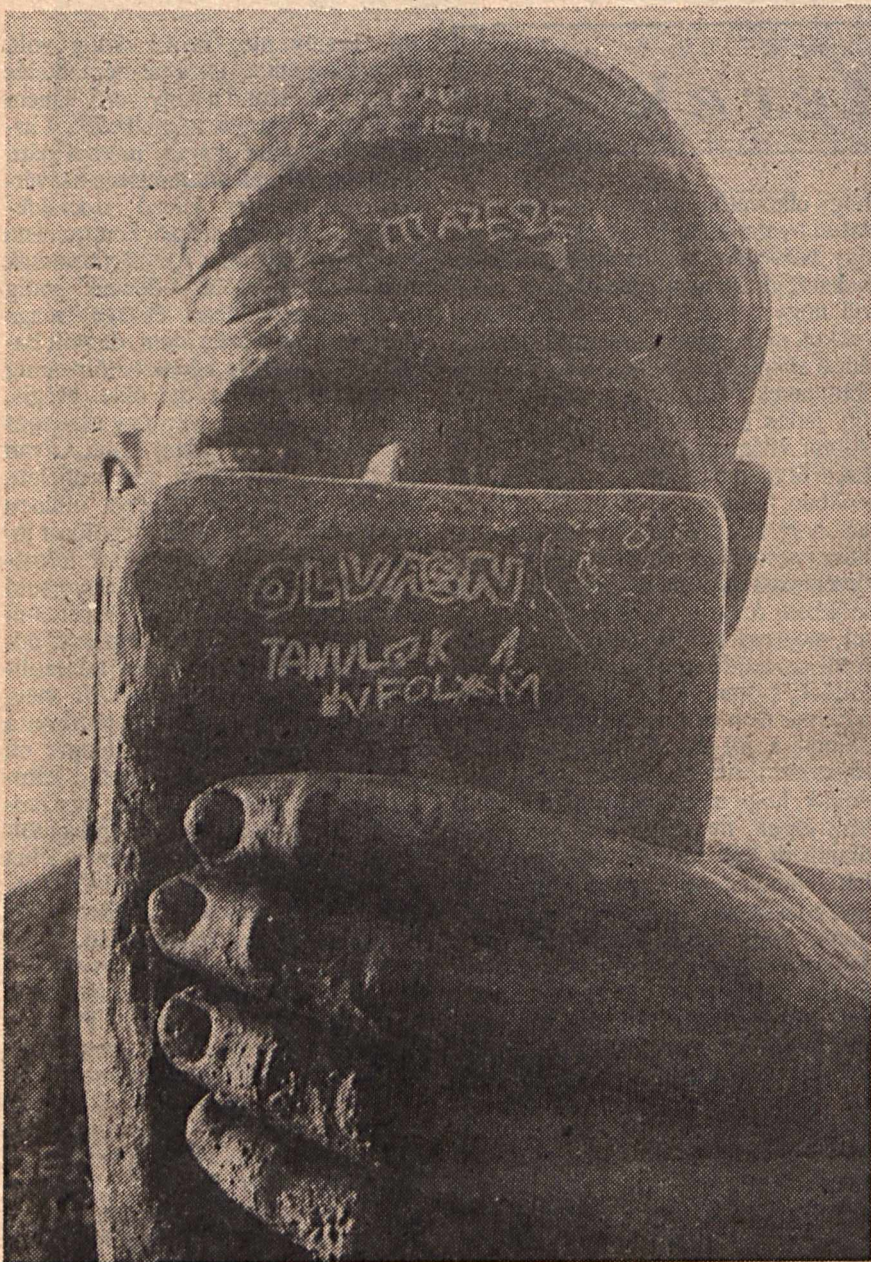
Figler Csaba

Néhány szó a Közigazgatási Bíróságról

A két világháború közötti Magyarország politikai intézményrendszerében rendkívül jelentős szerepet töltött be a Közigazgatási Bíróság, amely a közélet rendjének és tisztaságának megőrzését volt hivatott szolgálni.

Mostanában, amikor a reform kibontakoztatása meglepően új helyzeteket teremt a gazdaságban és a politikában egyaránt, dialektikusan vetődött fel országos fórumokon és a vezetés körében is egy fix és független fellebbviteli jogi intézmény szükségessége: az egyéb bírósági hatásköröktől különválasztott ügyekben illetékes – a legfelső bírósággal azonos rangú – nemzetközileg is e néven ismert Közigazgatási Bíróságé. Létrejött a közélet rendjének és tisztaságának alkotmányos biztosítója. Távol áll tőlem, hogy reminiscenciákat ébresszek, azonban a tárgyilagosság kedvéért szeretném megemlíteni, mint érdekességet, hogy a régi Közigazgatási Bíróság (elnöke a kuria elnökével esett egy tekintet alá s hivatalból a Felsőház tagja volt) nagy népszerűségnek örvendett az akkori ellenzéki pártok szemében (Kisgazda- Szociáldemokrata Párt), mivel sorozatosan semmisítette meg a kormánypárti képviselők petícióval megtámadott mandátumait. Ilyen nagy port felvert eset volt a Gömbös miniszterelnök által pártfogolt Kenyeres-Kauffman kormánypárti képviselő mandátumától megfosztása: akiről egyéb, a korabeli sajtóban tálat csalafintaságok mellett az is kiderült, hogy még a neve és állampolgársága is tisztázatlan.

Hargitai István

VÖRÖS CSEPEL

Az elmúlt negyvenöt évben diktatórikusan uralkodó államhatalom előszeretettel hivatkozott a munkásosztályra. Nemzetsorvasztó politikáját elnevezte proletárdiktatúrának. Ezzel leplezte a fokozatos gazdasági elnyomódást. Közel fél évszázadon át. Vajon mi érdeke fűződött volna a munkásságnak ahhoz, hogy az egykor jó hírű iparvállalatok lezüljenek, a csőd szélére kerüljenek? Hogy veszélybe kerüljön munkahelye, a kenyere?

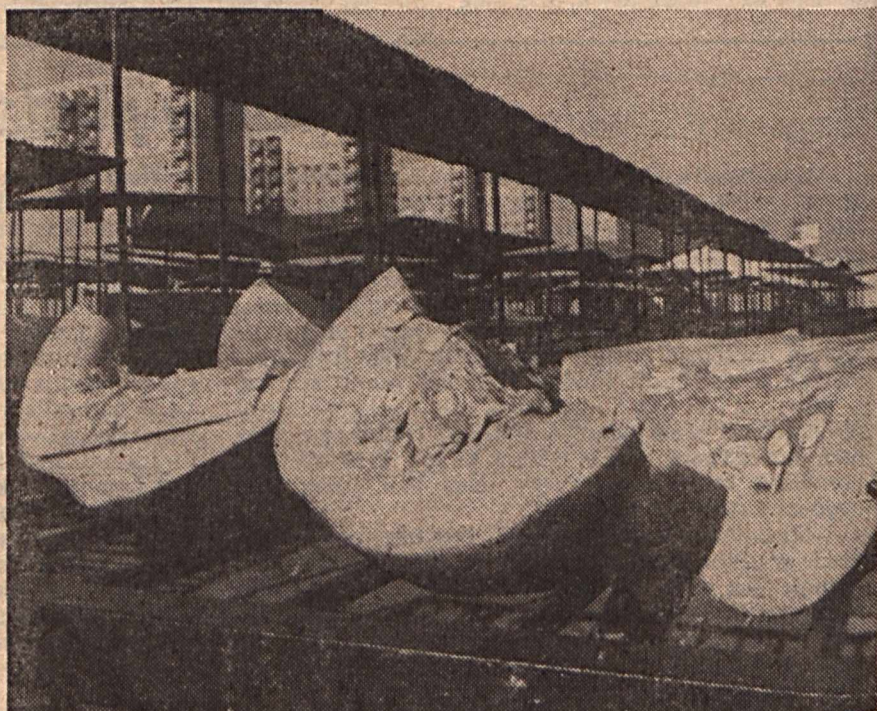
Valahányszor a proletárdiktatúra szó megüti a fületem, egyik iskolai olvasmányom szövege jut eszembe. Ha még jól emlékszem, Menenius Agrippa volt az a szónok, aki Róma egyik hegyén elmondta híressé vált példabeszédét a fellázadt „plebsnek”. Azzal példálódzott a bölcs római: milyen sorsra jutna az emberi szervezet, a test – ha egy napon fellázadna a gyomor és nem lenne hajlandó tovább táplálni a fejet és a végtagokat. Vajon csupán a fej és a végtagok látnák ennek kárát? – tette fel a kérdést. Van-e önálló létezése a gyomornak, a fejnek, a végtagoknak?

Egykori latin olvasmányom – ha homályosan is – négy évtized múltán is megmaradt bennem. Azóta tudom: az osztályok, rétegek egymásra vannak utalva. Nincs külön út egyik számára sem. Egy szervezetnek, a nemzetnek testrészei. Egyedül a *nemzet* felemelkedése biztosíthatja mindannyiunk boldogulását. Az osztályharc elmélete nemcsak hamis, de kártkony

is. Vizsályt szít. A proletárdiktatúrának nevezett önkény csak szűk körű hatalmi elit számára biztosított – vérrel, erőszakkal, megfélemlítéssel – kiváltságokat. A munkásságnak nem.

A munkásság valóságos helyzetét – negyven év tapasztalataim kívül – egy beszédes *statisztika* is szemlélteti. A napokban került kezembe Csepel 1988. évi statisztikai beszámolója. A benne lévő számokat a hatalom bürokratái csoportosították. De még így is lehetőséget adnak néhány szembeötlő jelenség megállapítására. Ezek a számok nem a munkásság kivételezett helyzetéről tudósítanak.

A statisztika szerint a kerület demográfiai adatai rendkívül kedvezőtlenek. A számsorok mögött megoldatlan *népegészségügyi, környezetvédelmi, gazdasági és szociális* gondok húzódnak meg. Látszólag a kerület lélekszáma gyarapszik, 1988. végén az állandó népesség elérte a 88 851 főt, az ideiglenesen letelepedettekkel együtt 96 120 lélek él Csepelen. A lakónépesség száma az elmúlt három év alatt 7,7%-kal emelkedett. Kívülálló számára ez kedvezőnek tűnhet. A népesség gyarapodása azonban *kizárólag betelepülésből* származik. A kerületben természetes szaporulat nincs. Ellenkezőleg, *állandóan fogy* az őslakosság. Az élve születések száma már hosszú idő óta nem pótolja az elhalálozásokat. Hasonlóan kedvezőtlen tendenciát mutat a házasságkötések száma. Evtől évre kevesebb új család lesz Csepelen. A munkaképes korú la-

kosság növekvő bevándorlása ellenére, évek óta megközelítőleg azonos szinten mozog a nyugdíjasok aránya; jelenleg ők képezik a kerület lakosságának 17,7%-át. Csökken viszont a 14 éven aluli gyermekek aránya: ez a szám 22,9% volt 1988-ban. Családonként az átlagos gyermekszám egy fő körül alakul. Baljóslatú jövőképet idéz. A kerület bölcsődéinek a kihasználtsága is mindössze 64%-os. Kevés a bölcsődés korú gyermek.

A kiadványban közölt adatokból nem lehet pontos következtetéseket levonni az egészségügyi helyzetre. A fokozódó környezetszennyeződés, az egészségtelen munkafeltételek, a túlfeszített többletmunka, a szűk, ketrecszerű panellakások, a négy évtizede tartó diktatúra – mind nagymértékben befolyásolják az állampolgárok egészségét. A rendelkezésre álló néhány adatból is vázlatos képet alkothatunk Csepel legsúlyosabb közegészségügyi gondjairól. A számok arról vallanak, sok beteg jut egy körzeti orvosra, ez a körülmény megnehezíti az alapos és szakszerű betegvizsgálatot.

A gazdasági helyzet romlásával párhuzamosan csökken az épített lakások száma. Míg 1985-ben 756 lakás épült állami és 374 pedig magánérőből, az elmúlt évben ez a szám 501, illetve 193-ra apadt le. Az épített lakások többsége, 75,4%-a szerény méretű, nem haladja meg a 2 szobást; a szo-

baméretük – tudjuk – nagyon kicsik, szűkek. Az eddigi lakásépítések nem tudták megszüntetni a krónikus lakásínséget. Minden évben tovább növekszik a lakásigénylők száma. Hivatalosan jelenleg 2027 család vár lakásra, ám a tényleges lakásnélküliek ennél többen lehetnek.

Elszomorítóan kevés Csepelen a telefon. Csupán 5269 családnál van bevezetve. A készülékek birtokosai – tisztelet a kivételnek – többnyire a hatalom hasznélvezői. Napjainkban 100 lakos közül 5,5 rendelkezik telefontal. Európai országokban a telefonhálózat sűrűsége ennek tízszeresét is meghaladja.

Három év alatt kilenccel lett kevesebb élelmiszer üzlet. Igaz, főleg a kis üzletek szűntek meg, ám a jelenleg működő élelmiszer üzletek túlsúlyosak. A napjukat munkában eltöltők számára a bevásárlás rendkívül fárasztó, időrabló tevékenység. Kevés a gyógyszertár is, számuk ugyancsak csökkent az elmúlt évben. Jelenleg öt gyógyszertárban állnak hosszú, tömött sorokban a betegek.

Néhány kedvező részeredmény mellett az oktatás helyzete sem dicséretes. Csökken az óvodások száma, bezárnak az óvodák, kevesebb óvónőre van szükség. Úgy tűnik azonban – feltehetően a betelepülők jóvoltából – az általános iskolások száma eddig

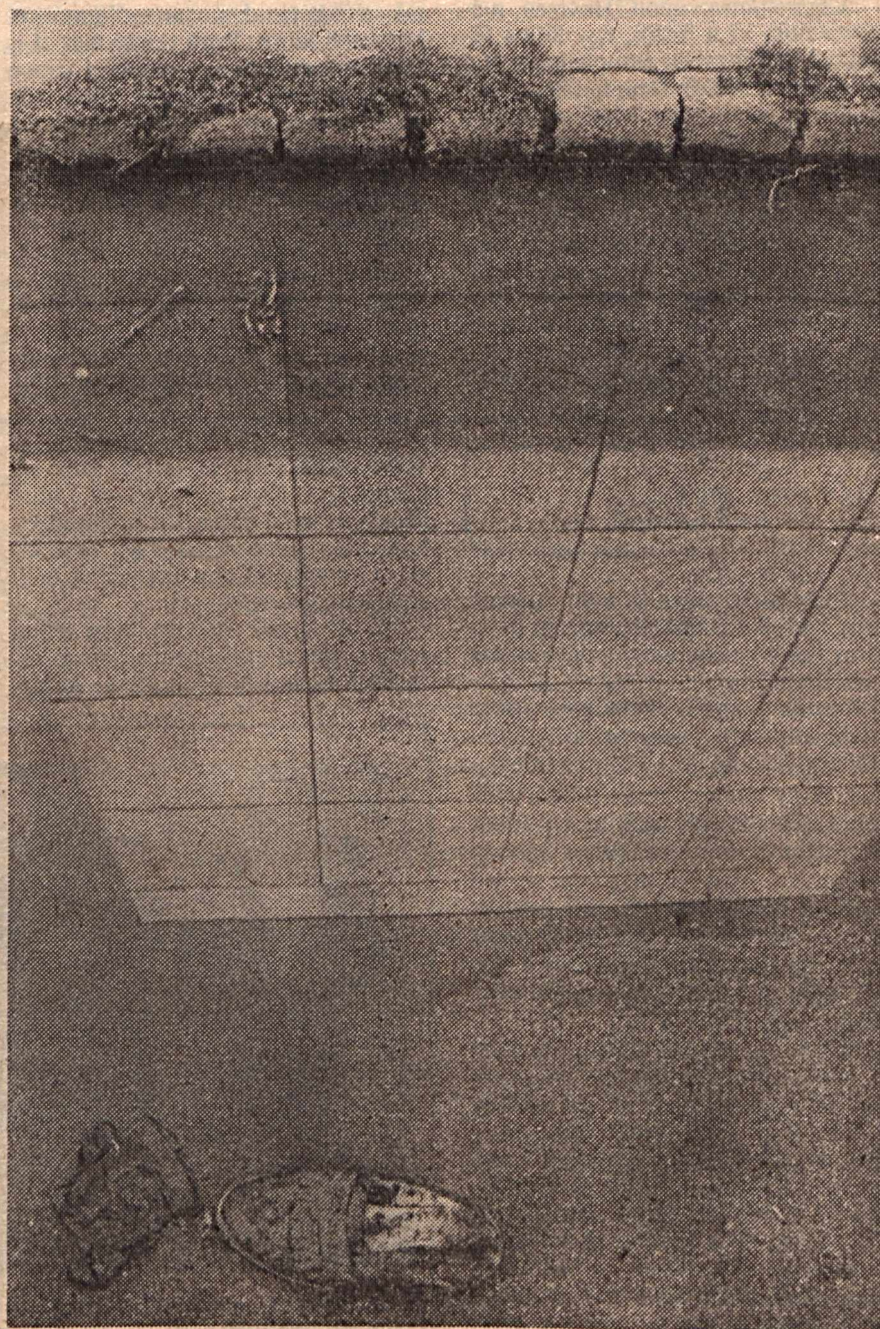
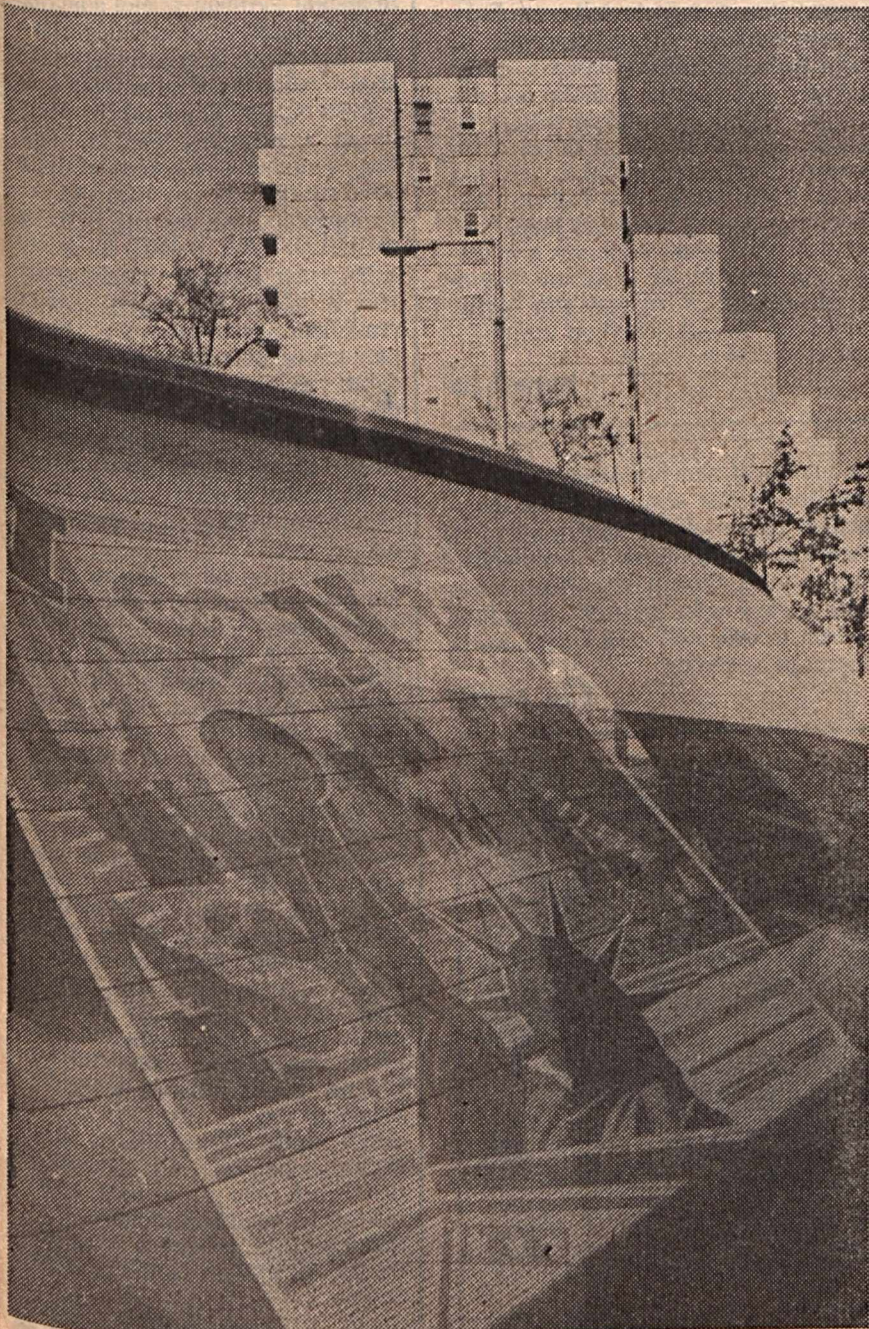
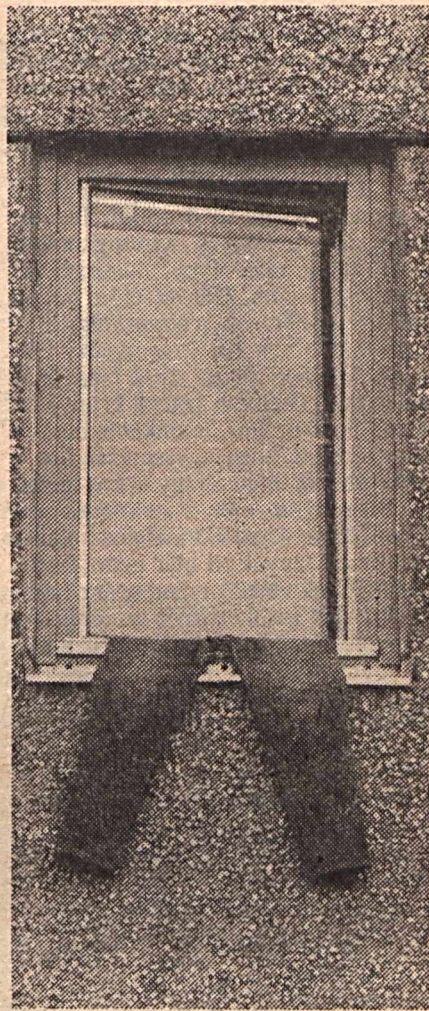
még nem apadt. De figyelmeztetéssel itt is találkozhatunk: 1985-ben a tan köteles tanulóknak 90,4%-a, tavaly pedig már csak 88,8%-a járt iskolába. Minden tizedik ifjú honpolgár nem végzi el az általános iskolát. Mi lesz belőlük?

Csepel többi – számszerűsíthetetlen – gondját, baját nem tükrözik hűen a megismert statisztikai adatok. A lényeges kérdésekben kirajzolódó állapot azonban lehangelő. Négy évtized elhibázott politikáját tükrözi.

Csupán egyetlen adat teszi bizakodóvá. Megnőtt a közművelődési könyvtárak látogatottsága. Az elmúlt három év alatt 33,8%-kal gyarapodott az olvasók tábora. A lakónépesség 10%-a jár könyvtárba. Ismeretekre, tudásra vágyik a csepeli munkás. Nem akarja tovább, hogy bekötött szemmel vezessék. Szeretné érteni, ami körülötte történik. Megérteni az elmúlt négy évtizedet, amikor bizalmával csúfosan visszaéltek. Tudni akarja: hogyan lesz ezek után? Azt követően, hogy a Népszabadság fejlécéről is lekerült a demagóg jelszó: „világ proletárjai egyesüljete!”

Lehet, hogy a bölcs római népszóknak volt igaza? Csak összefogva, közös akarattal léphetünk előre?

Hajdú Demeter Dénes
Kapfinger András képriportja

Esteledett. A szemköztes tömb ablakszelei lassan felparázlottak. Yvon hiába várt. Ki tudja, hányadszor már. Gépiesen, csendesen ment ki az előszobába, s végigsimította Máté fogason nyugvó ballonját.

– Meg kell jönnie! Meg fog jönni! – mondta maga elé dacosan. Tenyere hideg lett és nedves. Kislánykorában apát várta haza ilyen szorongással. Gyakorta hiába. Húsvét előtt járt az idő. Az ég kék volt, a nappal hamar elaranylott. Csak hát... az esték! Elemista korában érezte ilyen hosszúnak az estéket. Gyakran szaladt ki anyá elé az állomásra. Igaz, leginkább annak a reményében, hogy egyszer csak apa is vele érkezik, mint ahogy akkor ígérte.

Szorongott, s ez a szorongás már késő délután kezdődött. Hiába hívták a szomszéd lányok, ő már nem játszott velük. Csak várt. Anyára, apára, hátha eljön. Várt zsebkendőjét szorongatva. Tenyere hideg lett és nedves. Nem tudta, mi ez az egész. Várt, vigasztalanul, sokáig. Talán megérezte valamit a szülők egymásnak kiszolgáltatói fiatalágából, s talán önmaga felesleges voltáról is. Anya sokat utazott és Yvon sokat várt. A várakozás volt az egyetlen energiaforrás, amiből meríthetett és merített most is. Felkattintotta a villanyt. Kibotorkált a fürdőszobába. A tükörig ért, belepillantott, s önmaga arcába vágta: Megint nem!

2.

Cigaretára gyújtott. Hosszan, méltázza fújta ki a füstöt, egy kicsit fátyolnak is képzelve, ami eltakarja őt a vizsla szemek elől. Nem tudott a munkájára figyelni. Máté, Máté. A fiú körül forgott minden gondolata. Lám, lám, hogy befészkelte magát a családba. Anya talán még nálamnál is jobban kedveli. Pedig hazudik. Yvon régtől tudta, vagy inkább érezte, hogy a fiú megnyilvánulásai mit takarnak. Ha rá nézett, az lesütötte a szemét (amolyan lányos formán). Hiányzott belőle minden képesség a nyílt szembenézésre. A gondolat nem váltott ki Yvonból

SZORONGÁS

igazi felháborodást, sem dühöt. Ült a füstfátyol mögött, üveges szemmel, kifejezéstelen arccal. Kénytelen-kelletlen leüdütt néhány betűt a gépen. – Csak magamat okolhatom, senki más, hogy akaratom ellenére ilyen közel engedtem magamhoz. Igaz, anya is... De miért kellett nekem anyára hallgatnom?! Néha már az az érzésem, hogy anya magának akarja Mátét. Vagy csak nekem akar jót? Megbízhatóbb férjanyagot lát benne, mint apa volt? Engem akar megóvni, talán leendő unokáit megkímélni egy, az enyémmel hasonló sorstól? Kérdés kérdést szült. Mennyi kérdőjel! Megkísérelte gondolatait a munkára irányítani. Jó ideig sikerrel futottak ujjai a manuálon, ám az ütemes kopogás ismét elragadta gondolatait.

Amikor ott – ennek már második esztendeje – a templomban megpillantotta az orgona mögött, pontosabban anya hívta fel rá a figyelmét, még semmit sem váltott ki belőle Máté létezése. Krisztus feltámadásának fénye ragyogta be az ünnepet s Yvon érezte, hogy számára ez erőt ad. Lelke megtelt nyugalommal, békével, mert tisztelt valakit maga fölött, s ez a gondolat szabaddá tette. Az úrvacsoránál látta ismét. Azután hosszasan nem találkozott, a fiút tanulmányai szőlítették el hosszabb időre. Yvon szinte már el is felejtette, amikor egy októberi napon az utcán valaki ráköszönt. Máté volt. Az összejövettel invitálta, amit a parókiai szokás tartani, vasárnap délutánonként, s a vallásos fiatalok közösségi életét volt hivatva szolgálni. Yvon elragadtatással hallgatta a fiú előadását Polberitz: Lét és kozmosz című művéről, amelyben a szerző a reális világ megismerésének lehetőségéből indul ki, kimerítően ismerteti a megismerés és a lét kategóriáit, hogy végül eljusson a hívő keresztény világ-

képbe illő felfogáshoz. Furcsa szugesztív erőt érzett a fiúban, miközben magának is be kellett vallania, hogy az elhangzottakból túl sok volt számára az érthetetlen. Ezt követően – először – Máté hazakísérte. Majd egyre gyakrabban. A falu már a szájára vette őket, amikor egy alkalommal anya arra kérte, hívja be a fiút. Számítása be- vált. A látogatások egyre szaporodtak. A falu szája miatt is, no meg mert Máté jó partinak ígérkezett, ő provokálta ki a döntést. Mármost anya. Az esküvőt pünkösdi napjára tűzték ki. Yvonnak még mindig furcsa érzései voltak. Magyarázatot nem lelve vállalta az aszszonysorsot. Egyenlőre anyához költöztek.

3.

Mátét olyan szellemben nevelték, hogy bármely történetkért, ami egy férfi és nő között létrejöhet, a férfi a felelős. A fiú megtanulta, hogy a férfinak jónak kell lennie. Hetekig hányódott, töprengett, ellentétes gondolatok között. Hogy szerelmes volt-e? Yvon csöndes, okos, szemrevaló, de leginkább nő! Környezete és akarata ellenére döntött a házasság mellett. Az esküvő páratlanul szépen zajlott. Amikor a kábulatból magához tért, már férj volt. Mivel jellemében teljes értékű volt, hitt a dolgok rendjében. Egy meghitt beszélgetés után ismét fura dolgok hatalmába került. Cselekedeteiben más tevékenykedett, gondolataival más rendelkezett. Erős, kimondhatatlan vonzódást érzett, de nem Yvon iránt. Gondolataiban – nagy titkon – egy cseppet gyűlölte is a feleségét. Egyre gyakrabban maradt ki. Egyre gyakrabban akadt dolga a városban. Nem ritkán éjszakára sem tért haza. Yvon várt és túrt. Abban a hitben, hogy egy új környezet majd mindent megváltoztat, költöztek a városba. Az új lakás, az új otthon megreemtésének hétköznapijai sem hoztak változást. Yvon kislánykori szorongásai visszatértek.

Bayer Béla

Stílus

„Egyébként ma már nem érdekel, hogy melyik tetűláda jön megint üvöltözni, hogy valami megint nem tetszik a pofámon.”

Kérem, vegyék szemügyre ezt a mondatot, mely finomság, mily fennkölt fogalmazás, ugye? Épp ezért ajánlom, hogy találgassanak, persze csak azok, akik nem olvasták az Új Tükör 43. számában a mondathoz tartozó monológot. Akiknek még nem szabad a gazda. Tőlük kérdelem, mit gondolnak, aki írta: nő vagy férfi, mely társadalmi réteghez tartozik, mi lehet a foglalkozása, s iskolai végzettsége alsó, közép, vagy felső fokú-e?

Mivel tudom, hogy úgysem találják ki, nem ajánlok föl fogadást, hisz nem lenne fair a játék. Ezért inkább közlöm a választ: nő, értelmiségi, rádió-tévériporter s felső fokú végzettségű. S mivel a nevét ő sem hallgatta el, sőt a fotóját is mellékelte, én is elárulhatom, kicsoda: Kondor Katalin. A monológ címe: Engem általában utálnak a férfiak... Ez ugyan általában magánügy, s vélhetnénk az sem tartozik a nagyér-

demű publikumra, ki, milyen gáncsok közepette végzi a munkáját, mint ahogy az sem érdekli a közönséget, hogy valaki vért izzad, vagy csak kirázza a kisujjából egy-egy művét, csak a produktum maga.

No, de lássuk azért be, hogy a mai világ – joggal – a felpanaszolások kora, s nem mindenki volt recski, kistar-

csai internált, sem hortobágyi kitelepített. Még kulák sem, vagy más megalázott földönfutó. S halálra ítélve is csak egyesek töltöttek a siralomházban heteket, hónapokat. Hogy azok vallomása s egész stílusuk elüt a fent idézett mondatétól? Hát kérem, a stílus maga az ember.

Vass Márta

A tél elegáns-„katonás” divatja

fotó: – ka –

Csalás? Inkább mérleg!

ITT A KANCSÓ,
HOL A KANCSÓ!?

A magyar vendéglátás lebegő színvonalán nagy ritkán meglátszik azért egy-egy biztos pont; az üzleti tisztesség néhány jegye! Hiszem már Ulpianus megírta a római jogban: „Honeste liber vivere, alterum non laedere, suum quique tribuere.” „Tisztességesen élni, más nem sérteni, mindenkinek megadni, ami neki jár!”

Íróasztalokkal túlterhelt vendéglátóipari irányításunk, az eltűnt jó pincérmodor, az érdektelenség mögül a zsebünkbe be-benyúló pimasz önérdék, évek óta védtelenné tette a vendéget, vevőt, vagyis az egyre laposabb erszényű kisembert. De a panaszok, kemény dorgálások közepette úgy tisztességes, hogy észrevegyük és szóvá tegyük a jót is; a magyar vendéglátás veszendőbe indult tisztessége vissza-visszatérésének elszört jeleit. A remény! Erre most két alföldi városban is látam feljegyzésre méltó, dicsérendő példát.

A debreceni Aranybika szállóval szemben van egy melegkonyha, nagy üzlet, a „Termelőszövetkezeti mintabolt”. Abban az étel adagolása is mintaszerű: a toroskáposztát – ami hasonlatos a székelykáposztához! – műanyag tálkában merik és utána a tálat mérlegre rakják. Még hozzá tisztességes módon, úgy, hogy a modern elektromos mérleg a vevő szeme előtt van. Nettó 45 deka toroskáposztát tesznek bele, ha több, kivesznek belőle, ha kevesebb, merőkanállal hozzáadnak. Hús is szépen van benne, amikor rendeltem, pontosan megszámláltam: kilenc szem közepes nagyságú darab volt. Sunyi adagolás s a vendéget örökké veszélyeztető súlycsökkentés helyett pontosan kimért adag! Higgyünk benne, még akkor is, ha máshol akadt már rá példa: az elektromos mérleggel is lehet csalni!

Baján meg, az országserzőt sokat szidott Utasellátó Vállalat helyi vasútállomási vendéglőjében, minden asztalon ott egy kancsó tiszta ivóvíz. Nagyon rendes dolog! Ha bizonyos üzlettípusok számára jogszabály írja is elő: a vizeskancsót máshol mindig elvárásolják az asztalról, legtöbb helyen nem is tartanak még a raktárban sem. Ravasz fogás az erszények megcsapolására. Hiszen az ételre inni kell valamit, s már két ember két-két üveg üdítőjének az ára száz forintot többelhez közelít. Az üzleti lélektan gyakorlati alkalmazói tudják – persze a tisztességesebbje nem él vele vissza! –, hogy aki szomjas, annak kancsó híján külön kell vizet kérnie, lesújtó pincértekintetek közepette. Kínos pillanat, gyengébb idegzetű vendég elkerüli, inkább üdítőt rendel. Tehát többet fizet! Baján, a magyar vendéglátás tisztességének ritka példájaként, a vasútállomási vendéglő asztalain ott a víz! Látványa remény a vendéglátás becsületességének feltámadására.

Földessy Dénes

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ 8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Görgey Gábor. 9.00-11.00: A hét költője: Görgey Gábor. 11.05: MNH Énekelt balladák hagyományápolók előadásában. 11.33: Szobotka líbor novelláiból: Fizető vendég - Kirándulás. 12.45: Házunk tája. A Falurádió műsora. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: A szovjet- finn háború és Magyarország. 14.25: Pöt-fők. 14.35: Kóruspódium. 14.50: Táncdallamok a Linus kézirataiból - Károlyi Pál feldolgozásában. 15.00: MNH Zoborvidéki lakodalom. 15.30: Daloló kaposváriak. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Fiatakok muzsikálnak. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.00: Eco-mix. Gazdasági magazin. 17.30: Beszélgetés zenéről. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 19.40: Esti dal. Dévai Nagy Kamilla énekel. 19.50: Gong. 20.00: Amiről a világ vitatkozik. 20.56: MNH Találkozás a népzenevel. 22.00: Hírvilág. 22.30: Egy rádiós naplóból. 23.30: Magyar művészek operafelvételeiből.

PETŐFI RÁDIÓ 8.05: Rivaldafényben. 9.05: „Ki voltam istenek fia...” A műsort Kormos István verseiből összeállította és rendezte: Lehoczky Orsolya. 9.35: A hanglemzéstől könnyűzenei újdonságából. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Rólunk van szó! 10.20: Filmek Hollywood virágkorából. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Szonok. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Keutől üg. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Otodik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Vissza... Válogatás ifjúsági műsorból. 19.35: Negyedóra Paul Revere és a Raiders együttes műsorból. 19.50: Senki többet? Harmadszor! 21.05: Földrészen át. Zenés beszélgetés a Continental Singersről. 22.00: Ez botrány?! Bánya Gábor krónikája. 23.20-0.14: Bemutatjuk Szakcsi Lakatos Béla „Misztikus álmok” című 1989-es dzsesszlemezét.

BARTÓK RÁDIÓ 9.06: Zenekari muzsika. 10.28: Operába hívogató. Erkel: Bánk bán. 10.58: A Cherubini vonósnyégyes hangversenye. 12.45: Byrd-motetták. 13.00: Toll és mikrofon. Válogatás az elmúlt hét irodalmi műsoraiból. 14.00: A VII. debreceni Nemzetközi Katonazenekari Fesztivál hangversenyei. 14.30: MNH Népdalhatóság Sük Sándor költészetében. 14.50: Holnap közvetítjük. Hangverseny a Zeneakadémia nagytermében. 15.11: Händel: Atalanta. Háromfelvételű opera. 17.38: Kocsár Miklós műveiből. 18.30: Törd a fejed! 18.45: Utazás Matérába. 19.05: Angol társalgás kezdőknek. 19.20: Alapfokú német társalgás. 19.35: Kapcsoljuk a Magyar Állami Operaházat. Közben: Kb. 20.25: Az 1889-es budapesti Mahler-bemutatóról beszél Meixner Mihály. Kb. 20.45: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 22.00: Operarészletek. 22.30: Versenyművek. 23.29: A hét zeneműve. Sztravinszkij: Orfeusz - balet.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezddik a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközben 9.40: Nyugati folyóirat szemle 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó - Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelt 15.00: Hírek, műsorismertetés - Délutáni rendezvény 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemle 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyelt 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézzünk 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemle 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyelt 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemle 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézzünk 0.45: Műsorzárás

TV1 9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Derrick. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. 10.10: A HÉT. 11.10: Delta. 11.35: Képzőművészet. 16.25: Hírek. 16.30: Déli videóújság. 16.40: Sűri - Hírek román nyelven. 16.45: Három nap tévéműsora. 16.55: Perpetuum Mobile. 17.45: Szám-adás. 18.00: Kalendárium 1989. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Selmezy Tibor műsora. 21.05: Panoráma. 21.50: Reklám. 21.55: Foglalkozása operátor - Vittorio Storaro. NSZK film. 22.25: Híradó 3.

TV2 17.00: Képzőművészet. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Hétfőn harkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: Hatos lottósorsolás. 18.55: TV2. 19.00: A Forsyte Saga. 19.51: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzárta.

RTL PLUS: 6.00: Halló, Európa - Jó reggelt, Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: Rajzfilm. 11.05: A malomhegyi ördög. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Csaló csaló ellen. Krimisorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Kettő a szolgálatból. Angol krimisorozat. 16.30: A hatmillió dolláros férfi. Amerikai krimisorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játék. Rajzfilm. 17.55: Hírek. 18.00: Barretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Airwolf. Akciófilm-sorozat. 20.15: A főnök. Krimisorozat. 21.10: Matrózok szerelme. Osztrák filmvígjáték. 22.35: Hírek. 22.40: Kult-Tour. 22.50: Kulturális magazin. 23.20: Férfimagazin. 0.15: Pankráció. 0.50: Airwolf. 1.35: Aerobic. 1.40: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezdés. 8.00: Egyveleg. 9.55 és 11.55-kor: Europalia. 14.30: Forró drót. 15.30: Nino Firetto. Zenés kívánságműsor. 16.30: Hullámhosszon. 18.30: Off The Wall. 19.30: Időjárás. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Turistamagazin. 20.30: Utazás Indiába. 21.00: Tülség. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Vadvilág. Természetfilm-sorozat. 22.40: Thaiföldi panoráma. 23.10: A kondorkeselyű röpte. Természetfilm-sorozat. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: 100-as európai slágerlista. 1.20: Időjárás. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5: 16.05: Hírek. 16.10: 7-ről 7-re. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatütkök. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Pihenőidő. 19.00: Allati rajongás. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. Tengeri magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Méchant Show. 23.30: Az ardenneki csata. Dokumentumfilmsorozat. 00.45: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Közkórház. Családsorozat. 9.20: Konyhatündéreknek. 9.30: Műsorlevezetés. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Mister Ed. Vígjátéksorozat. 10.30: A BMX banditái. Ausztrál játékfilm. 12.30: Szerencsekerék. 13.00: Tévétözsde. 14.00: Műsorlevezetés. 14.05: Pixi az égi kukkifészekben. 14.30: Háztartási ötletek. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Daniel Boone. Westernsorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.45: Műsorlevezetés. 17.50: Carson és Carson. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Mississipp. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunger. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Salem Alejcum. NSZK filmvígjáték. 23.05: Hírek. Sport. Időjárás. 23.15: Újdonságok és sztorik. 23.55: Vallásos szemzőgéből. 0.00: Műsorlevezetés.

OSZTRAK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Csodálatos évek. 9.30: Osztrák képek. 9.55: Akkoriban. 10.00: Iskolatévé. 10.30: Ha megkondulnak az esti harangok... - NSZK giccsműve. 11.50: Zergék. 12.00: Tisztelt ház! 13.00: Hírek. 13.05: Jogi esetek. 13.35: Heti körkép. 14.00: Trükkkláda. 14.15: Batmen. 14.40: Praxis Bülowbogen. 15.35: Kum Kum. 16.00: Tisztelt ház! 16.20: Mini színpad. 16.30: Víz-zack. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Janna. 17.35: Mini tudósítás. 17.55: Philipp, az éger. 18.00: Mi. 18.30: Wichterék a szomszédokból. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.10: Hétfői sport. 21.15: Miami bűn. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Esküdt bíróság - Tv-film. 23.05: Pusztagödörök. 0.40: Hírek. 2. műsor: 16.50: Művészlexikon. 17.00: Európai egyetemek - A paduai egyetem. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Csodálatos évek. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Két müncheni Hamburgban - Tv-filmsorozat. 21.15: Schilling - Gazdasági magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Főtelem 1992-től? - Nyertesek és vesztesek az egységes EGK-piacon. 23.10: Welsi osztrák filmpapok. 23.55: Hírek.

JUGOSLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Aliz a rajzok világában - sorozat gyermekeknek. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézzétek! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.05: Számok és betűk - vetélkedő. 18.25: Látókör - dokumentumműsor a forradalomról. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.05: Erők a levegőben - drámaest. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: Tv-napló III. 22.10: Angol nyelvű hírek. 22.15: Éjszakai program. 0.15: Hírek. 0.20: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: Tv-naptár. 18.15: Zágrábi panoráma. 18.30: A sport világa. 19.30: Tv-napló. 20.00: Külpoliukai műsor. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Kis koncert. 21.15: Véletlen partnerek - filmsorozat. 22.10: Dokumentumest. 23.40: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

FILMKALEIDOSZKÓP

1. A hecc - színes, magyar film. - 1989. Rendezte: Gárdos Péter; Kép: Máthé Tibor. Zene: Novák János. Főszereplők: Reviczky Gábor (Holl Tamás), Armin Müller-Stahl (Holl barátja), Udvaros Dorottya (Holl felesége), Garas Dezső (tornatanár).

Történet: 1989. Közép-Európa. Magyarország. Budapest. Minden rendben. Holl Tamásnak simán mennek az ügyei. Van munkája, felesége, barátja, barátjánéje, operabérlete. És mégis egy szép napon - alig lehet fölfedezni okát - kizökkennek a dolgok. Irracionálissá válnak az élet összefüggései, a férfit egyre több és egyre durvább támadás éri. Azt kell hinnünk, hogy a véletlen kezében vagyunk, az játszik velünk, kényére-kedvére. Előbb-utóbb rájövünk: ez a helyzet. Nem lehet megváltoztatni. Holl Tamás utolsó erejével elszánja magát a végső leszámolásra...

2. Egy párizsi diáklány - színes, szinkronizált, francia film - 1988. Rendezte: Claude Pinoteau; Kép: Yves Rodallec; Zene: Vladimir Cosma; Főszereplők: Sophie Marceau (Valentine), Vincent Lindon (Edouard), Elisabeth Vitali (Céline).

Történet: A házbüli nem ért véget! Ez a film a harmadik része a sorozatnak. Valentine együtt nő föl a nézőkkel. Kezdetben általános iskolába, majd gimnáziumba jár és most, ebben a részben már egyetemista. Egy szilviben pillantja meg Edouard Valentie-t. Mivel zenész, impulzív alkat, megmámorosodik a lánytól, megpróbálja követni. Valentine már hosszú ideje magányos, szüksége volna egy partnerre. Hónapok óta tanulással és a tanítással tölti idejét. A nehéz záróvizsga előtt úgy éri, jól tenne egy kis kiruccanás, ezért elfogadja Edouard ajánlatát, és izgatottan készül az első randevúra. Együtt töltik az éjszakát, s reggel a lány búcsú nélkül távozik. Edouard elhatározza, hogy megkeresi a lányt, aki időközben elköltözött otthonról. Miután megtalálják egymást, egész nap a telefonon csüngenek. Amint akad egy szabad percük, hívják egymást. Éjjel-nappal. Alig alszanak. Alig élnék. E roppant feszültség könnyen kirobbanó vitákban nyilvánul meg. Nézeteltéréseik szaporodnak, már-már a válásnak török a fejüket. Ekkor fordulat áll be mindkettőjük életébe...

3. Tőzsdecápák (Wall Street) - színes, szinkronizált amerikai film - 1988. Rendezte: Oliver Stone; Kép: Robert Richardson; Zene: Stewart Copeland; Főszereplők: Michael Douglas (Gordon Gekko-ért a szerepét Oscar-díjat kapott a művész 1988-ban), Charlie Sheen (Bud Fox), Martin Sheen (Carl Fox).

Történet: Magyarországon a legaktuálisabb film ez napjainkban, mikor újra-éled nálunk a tőzsde, hisz a film a tőzsde világába kalauzolja el a nézőt. Oda ahol Bud Fox is érvényesülni próbál. Apja csak egy repülőgépszerező, ám ő üzleti sikerekről álmodik. Mindenképpen pártfogót kíván szerezni, így addig ostromolja a nagy Gordon Gekkot, míg nem egy napon fogadja őt a pénzmágus. Egy ügyes trükkkel Bud bekerül Gekko csoportjába, és a sötét ügyletekben egyre nagyobb súllyal vesz részt. Megismerkedik Darien Taylorral, aki finom, luxus élethez szokott, így a fiúnak is teljesíteni kell ezeket a kívánságokat, ám meg is teheti, hiszen már van miből. Egy napon megtudja, hogy apja cégét föl akarja számolni Gekko, s Bud ezt nem engedheti. Föladja addigi életformáját, szövetkezik Gekko ellenségével, Wildmannel. Meg akarják menteni a céget, és borsot kívánnak tőmi Gekko orra alá... A filmeket a MOKÉP forgalmazza

4. Engesztelő - magyar film - 1989. A filmet készítette: Dávid János, Geskó Sándor szociológus; Andor Tamás operatőr; Rigó Mária vágó; Schiffer Pál rendező.

Történet: 1956. december 12-én Hargitay Lajos salgótarjáni mérnököt és Hadnagy Rudolf műszaki fordítót, a salgótarjáni acélgyár fegyveres őrsegének parancsnokait a karhatalom embereit elhurcolják. Két nappal később az Ipoly mentén géppisztolyosorozat hallatszik, majd a folyóban két holttestre bukkannak. Az esemény híre azonnald elterjed a megyében, az emberek azt beszélnek, hogy a két holttestet a brutális cselekmény elkövetése előtt még alaposan el is verték. Hargitay Lajosné éppen áldott állapotban volt, néhány nap múlva megszüli második leánygyermekét. A hírfoszállyal a kórházba is eljutnak, s ezek alapján az asszony számára is nyilvánvalóvá válik: férje az egyik áldozat. Mi történt és miért? Korai a kérdés ez idő szerint, hisz ez a megtorlások, fenyegetések ideje. Bár azt sem értjük, miért kellett titokban maradni a históriának, miért nem lehetett méltósággal eltemetni az áldozatokat. Egyáltalán: hol nyugszanak az ócska ládába nyomorított holttestek? A kérdésre a család és a film alkotói együtt, egymást segítve keresik a választ. Forgalmazza: Budapest Film.

Labdarúgó NB I

1. Ú. Dózsa, 2. MTK, 3. Pécs

Kieső helyen a Csepel és a Rába

Csendesen „csordogálva” befejeződött az 1988–89-es NB I-es labdarúgó-bajnokság őszi idénye. Az élményben két olyan csapat található, amelyet a nyári esélylatolgatás idején is odavártak a szurkolók. Az Újpesti Dózsa jelentősen megerősödött, ami a pályán is megmutatkozott, a lilák több olyan csatárerejüket is felvonultató középpályással rendelkeztek, ami a támadójátékukat a tavalyinál jóval veszélyesebbé tette. Az MTK tovább formálódott Verebes ténykedésével, idehaza már több játékváriáció eredményes alkalmazására képesek. Bizonyára meglepetésnek számít a pécsiek igen előkelő 3. helye. A mecsekallajai egyéniségek nélkül is egy nagyon korszerű csapatjáték megvalósítására képesek, s ez egyben sikerük titka is.

Adós maradt a jó teljesítménnyel a többi, egykor szebb napokat megélt úgynevezett vidéki nagy csapat, mint például a Videoton és a Rába ETO. A fehérváriak a kiváló, rutinos, idősebb játékosokat nem tudták pótolni, s a már bizonyított, válogatottságig eljutó fiatal kulcsberek is a várakozás alatt teljesítettek. Mindenképpen a Rába ETO szolgáltatta a negatív szenzációt, arra ugyanis aligha gondolhatott bárki is a rajt előtt, hogy a dobogót megcélzó győriek a neves csehszlovák tréner irányításával a kieső helyen várhatják a tavaszi folytatást. Míképpen arra sem, hogy a bajnok Budapesti Honvéd – annak ellenére, hogy megle-

vő értékeit folyamatosan kiárusította – a 11. helyről kénytelen felnézni a mezőnyre.

Bp. Honvéd – Ú. Dózsa 0–1 (0–1). Bozsik Stadion, 5000 néző. Vezette: Molnár.

Bp. Honvéd: Diszl – Bánfi, Csuhay, Cseh – Sallai, Csábi, Fodor, Sikkesdi – Gregor (Pisont a szünetben), Borgulya, Füle.

Ú. Dózsa: Brockhauser – Huszárik, Kósa, Kovács, Szlezák – Miovecz, Balogh, Rubold, Zsivótzky (Szabó a 62. p.) – Katona, Bácsi (Eszenyi 88. p.).

A játék összképe alapján a döntetlen lett volna igazságosabb. A listavezető Miovecz szemfülességének köszönhető a három pontot, s a vele együtt járó őszi elsőséget. Gólszerző: Miovecz (36. p.)

Haladás – PMSC 1–2 (1–1). Szombathely, 8000 néző. Vezette: Szabó J.

Haladás: Derdák – Hegyi (Neudl az 59. p.), Mikos, Görög – Marton, Illés, Bognár (Jávorka 80. p.), Elekes, Tóth – Csertői, Schäffer.

PMSC: Bodnár – Bódog, Márton, Bérczi – Csobot, Megyeri, Turi, Czéh, Cérna – Lovász, Lehota.

A hetek óta idegenben is remeklő pécsiek sorozata most sem szakadt meg. A gyors ellenakciókra épülő taktikájuk ezúttal is bevált, 0–1 után is sikerült megfordítaniuk a mérkőzést.

G.: Illés (29. p.), Lovász (34. p.), Lehota (55. p.).

Veszprém – Debrecen 4–0 (2–0). Veszprém: 4000 néző. Vezette: Márton S.

A korán bekapott gólok után – vesztére – kitamadott a vendégcsapat, a veszprémi gólokkal büntették védelmi megingásaikat. Gólszerző: Rugovics (3. p.), Gázsó (39. p.), Horváth I. L. (76., 78. p.)

Rába ETO – Videoton 1–1 (0–1). Győr, 3000 néző. Vezette: Lázini.

A Rába ezúttal sem tudta átlépni saját árnyékát, az utolsó percekben tudták otthon tartani az egy pontot. Gólszerzők: Szprecsak (6. p.), Sallói (86. p.).

Békéscsaba – Csepel 1–1 (1–1). Békéscsaba, 2500 néző. Vezette: Kurmai. Tipikus alsóházi mérkőzés, a Békéscsaba örülhet jobban az 1 pontnak.

Vasas – Ferencváros 2–0 (1–0). Fáy utca, 10 000 néző. Vezette: Huták. Az angalföldiek le tudták fékezni a Fradit és jól kontráztak. Gólszerzők: Duró (36. p.), Galaschek (75. p.).

Tatabánya – Siófok 1–0 (1–0). Tatabánya, 200 néző. V.: Győri.

Tatabánya: Kiss – P. Nagy, Lakatos, Domonics, Szalma – Járfás, Csapó (Udvardi 74. p.), Váci, Dobesch – Bujtor (Kanyok 46. p.), Szekeres.

Siófok: Horváth – Kolovics, Aczél, Olajos, Szabó B. – Marozsán, Czigan, Zsadányi (Herczeg 46., Boros-

tyán 80. p.), Meksz – Magyar, Kirchmayer.

Változatos, jó iramú mérkőzésen Szalma kiállítását (60. p.) után a Siófok volt a kezdeményezőbb, mégsem voltak veszélyesek Kiss kapujára, így az eredmény igazságos.

MTK-VM – Váci Izzó 1–0 (0–0). Hungária krt., 2000 néző. V.: Varga S.

MTK-VM: Zsiborás – Horváth Cs., Híres, Lőrincz, Hahn – Kékesi, Kattenbach, Hannich, Balog T. – Balogh G. (Lakatos), Jován.

Váci Izzó: Koszta – Balogh Z., Talapa, Szemere, Fekete, Csima – Gyimesi, Víg, Bánföldi – Répási, Kerekes (Farkas).

Ez a mérkőzés sem volt a labdarúgás propagandája. Nem mintha a játékosok nem próbáltak volna küzdeni, de úgy tűnik, egyszerűen ennyire futja. Sem erő, sem gyorsaság, sem technika nincs repertoárjukban. Ezek nélkül pedig nagyon nehéz...

Őszi végeredmény

1. Ú. Dózsa	15	11	1	3	23	9	34
2. MTK-VM	15	10	2	3	20	8	32
3. Pécsi MSC	15	8	6	1	23	9	30
4. Ferencváros	15	7	4	4	24	14	25
5. Tatabánya	15	7	1	7	9	10	22
6. Vasas	15	6	3	6	17	17	21
7. Videoton	15	5	6	4	12	14	21
8. Siófok	15	4	6	5	12	13	18
9. Veszprém	15	3	8	4	12	14	17
10. DVSC	15	4	5	6	11	17	17
11. Bp. Honvéd	15	4	4	7	14	18	16
12. Haladás	15	4	4	7	18	24	16
13. Békéscsaba	15	4	7	7	9	18	16
14. Váci Izzó	15	2	7	6	12	17	13
15. Rába ETO	15	2	6	7	13	16	12
16. Csepel	15	1	9	5	11	22	12

A góllövőlista állása:

7 gólos: Bácsi (Ú. Dózsa), Jován (MTK-VM), 6 gólos: Dzurják (Ferencváros), Lovász (Pécsi MSC), 5 gólos: Schäffer, Csertői (mindkettő Haladás-VSE), Balog T. (MTK-VM), 4 gólos: Bérczy (Pécsi MSC), Handel (Rába ETO), Claude (Vasas).

SÚLYOZVA

Talán ellentmondásnak tűnik, de a mozgássérültek életében a mozgásnak, a sportnak rendkívül fontos a szerepe. Uznak is sokféle sportágat asztalitenisztől kezdve az úszásig, minden olyat megpróbálnak, amely nem lehetetlen számukra. Nemrég alakították meg súlyemelő szakosztályukat, amelynek vezetője a pécsi Wiesner János.

Tőle tudtuk meg, hogy ez a sport nagyon népszerű Európában. Azoknak a mozgássérülteknek, akiknek ép a kezük, kifejezetten előnyös, mert erősíti a felsőtestüket. Javul az erőnlétük, a közlekedési készségük és növekszik a munkabírásuk. Az is fontos, hogy ehhez a sporthoz nem kell tornaterem és mérlegdrága felszerelés. Ma

már minden városban található kondicionáló terem és biztos, hogy ezekbe a mozgássérülteket is szívesen befogadják.

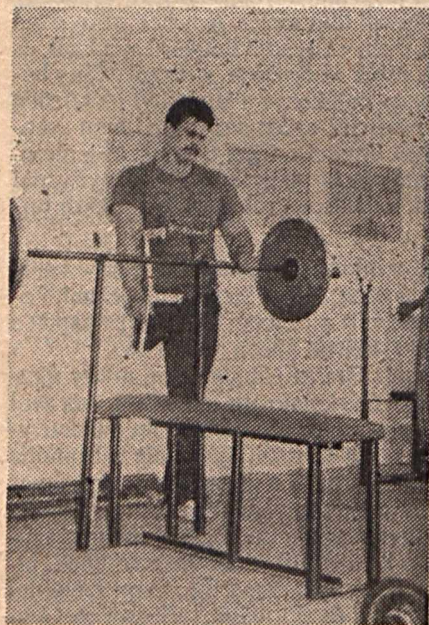
Az újonnan alakult szakosztály máris szép eredményeket ért el Wrocławban, az Európa bajnokságon. Nánási István a plusz 100 kilós kategóriában világsúccsal első lett, 177 és fél kilót nyomott. Boglárfalvi Béla 82 és fél kilóval lett második. Legközelebb Aachenban lesz a világverseny 1990 júniusában, amelyen a magyar válogatott is részt vesz. Előtte azonban szeretnének egy kisebb nemzetközi bajnokságot rendezni a magyar mozgássérült súlyemelő, jövő év áprilisában.

Sz. I.

Egy trió, más senki

Mindent lehet mondani az ideai ritmikus sportgimnasztikai bajnokságról, csak azt nem, hogy háromnál több versenyzőnek kínált lehetőséget az éremszerzésre. Már a szombati összetett egyéni döntőben látszott, hogy ezen a „rangadón” Muszil Zsuzsa, a Szolgáltató Építő Spartacus, valamint Pásztor Ildikó, a TFSE és Pál Erika, a Kazincbarcika tornásznoje dönti el egymás között az érme sorsát, s nem volt más képp vasárnap sem, amikor az öt szerrel újabb csatát vívtak az RSG hazai legjobbjai. Biztatónak, vagy ha úgy tetszik, egészségesnek aligha lehet minősíteni a finálék kimenetelét, ahol az említett hármas mellett csupán az egri Lukács Ivett és az obudai Sőregi rugott labdába oly módon, hogy buzogánnyal legalább ők is érmesek lettek holtversenyben.

–Hosszú évek után ez volt az első olyan bajnokság, amit külső szemlélőként, higgadt fejjel nézhettem végig, s bizony azt kell mondanom, véleményem a felnőtt és ifjúsági mezőnyről majdnemhogy lesújtó – így kommentált Érfalvy Nóra, az Óbuda egykori sokszoros válogatottja, aki szeptember óta már edzőként dolgozik.

Navratilova – Shriver

Egy „házasság” csodálatos befejezése

A hagyományoknak megfelelően először a párosdöntőt játszották le a női teniszzők Mesterek Tornáján. A New York-i Madison Square Gardenben 17 793 néző figyelte szombat este, ahogy az amerikai Martina Navratilova és Pam Shriver 6:3, 6:2 arányban győz a szovjet Larisza Szavcsenko és Natalja Zvereva ellen. A győzelmi ceremónián, a 45 000 dolláros csekk átvételekor az amerikai kettős tagjai bejelentették, hogy ez volt utolsó közös fellépésük, több mint nyolcévi „partnerkapcsolat” után szétváltnak. Ezzel a tenisztörténelem legeredményesebb párosa bomlott fel olyan eredménylistával a háta mögött, ami példa nélküli a sportágban. Összesen 390 meccset nyertek, 1983. április 24. és 1985. július 6. között 109-et megszakítás nélkül, ami abszolút rekord. További dicsőséglistájuk: három évben telje-

sítették a páros Grand Slam-et, azaz háromszor is megnyerték az esztendő négy legnagyobb viadalát, a francia, az angol, az amerikai és az ausztrál nemzetközi bajnokságot. Hatszor diadalmaskodtak a Mesterek Tornáján, s 1981-től 1988-ig mindig őket választották az év párosának. Kapcsolatuk úgy kezdődött, hogy 1981-ben Shriver lakásán csörgött a telefon.

A hívó Navratilova volt, s megkérdezte későbbi partnerétől: mi lenne, ha együtt játszanának. Shriver igennel felelt, amit egyikük sem bánt meg, ugyanis a nyolc év leforgása alatt több mint kétfelémillió dollárt tenisztek össze, kizárólag a páros pénzdíjait számolva. Ahhoz képest, hogy Navratilova egy 25 centessel hívta fel Shriver, a befektetés bőségesen megtérült.

NB II

A Szeged is legyőzhető

Egy fordulóval az NB II-es bajnokság őszi zárása előtt megmutatkozik, hogy egyes csapatok eddig tartalekolták erejüket. Igazolja ezt a keleti csoportban DVTK győzelme a Szegedi Dózsa ellen, vagy az Oroszlány felzárkózási kísérlete a Volánhoz. Akadnak viszont olyan csapatok is, amelyek még mindig nem tudták igazolni azt a tudást, ami bennük rejlik. A Szekszárdi Dózsa hazai pályán veszített, de a Baja sem tudott egy döntelennél többet kifacsarni ellenfeléből. A Szeged SC veresége ellenére megőrizte első helyét a Kazincbarcikkával szemben, így biztosított az őszi fordulóban elért első helye, míg a Volán SC-nek az utolsó fordulóban is bizonyítani kell.

K. Gy.

Keleti csoport

1. Szeged	14	10	3	1	21-5	33
2. Kazincbarcika	14	9	1	4	22-11	28
3. Metripond	14	6	3	5	22-14	21
4. Szarvas	14	5	6	3	15-15	21
5. BVSC	14	6	3	5	18-19	21
6. Eger SE	14	6	2	6	20-19	20
7. Kecskeméti SC	14	6	2	6	23-23	20
8. DMTE	14	4	7	3	20-16	19
9. Debreceni Kinizsi	14	5	4	5	15-13	19
10. DVTK	14	4	6	4	19-22	18
11. Szolnoki MÁV	14	4	5	5	16-21	17
12. Nyíregyháza	14	4	4	6	10-14	16
13. Salg. Süküveg	14	4	3	7	18-21	15
14. Bajai SK	14	2	6	6	13-18	12
15. Mezőtúri Honvéd	14	2	6	6	12-24	12
16. Szegedi Dózsa	14	2	5	7	12-21	11

Keleti csoport:

Salgótarjáni Süküveg-DMTE 0-2 (0-2), Szegedi Dózsa-DVTK 2-3 (1-0), Debreceni Kinizsi-Kecskeméti SC 3-2 (0-1), Metripond-Szolnoki MÁV MTE 0-1 (0-1), BVSC-Szarvas 1-1 (1-0), Kazincbarcika-Szeged SC 1-0 (1-0), Mezőtúr-Bajai SK 0-0, Nyíregyháza-Eger 1-0.

Nyugati csoport:

Tapolca-Paksi SE 0-3 (0-2), BMTE-Törley-Mohács 2-1 (2-0), Komló-Keszthely 0-0, Ajka Hungalu-III.ker. TTVE 0-0, Szekszárd-Volán SC 1-3 (1-1), Dorog-Nagykanizsa 4-1 (2-1), Oroszlány-Dunaújváros 3-0, ZTE-Sopron 3-1.

Nyugati csoport

1. Volán SC	14	9	4	1	30-12	31
2. Oroszlány	14	9	3	2	26-11	30
3. Zalaegerszegi TE	14	8	1	5	29-21	25
4. III.ker. TTVE	14	5	6	3	18-12	21
5. Dunaújváros	14	6	3	5	23-25	21
6. Mohács	14	6	2	6	20-16	20
7. Komló Bányász	14	4	8	2	18-14	20
8. Dorogi Bányász	14	5	3	6	20-20	18
9. Nagykanizsa	14	4	6	4	19-21	18
10. Sopron	14	5	2	7	20-21	17
11. BMTE-Törley	14	4	5	5	12-18	17
12. Ajka Hungalu	14	3	6	5	18-18	15
13. Tapolca	14	4	2	8	13-29	14
14. Szekszárdi Dózsa	14	3	3	8	14-20	12
15. Paksi SE	14	2	6	6	18-29	12
16. Keszthely	14	2	6	6	10-21	12

A magyaroké a Sopianae Kupa

Mint ahogy az várható volt, a hagyományos, a magyar férfi kézilabda válogatott világbajnoki felkészülését nagyban segítő Sopianae Kupán (a mérkőzések Komlón, Szekszárdon és Pécsen zajlottak) a magyar és a jugoszláv válogatott szombati zárótalálkozóján dönt el a kupa sorsa. A pécsi városi sportcsarnokban egy mindvégig kiegyenlített, helyenként az olimpiai helyezésszerű méltó játékot produkált a két csapat. A mérkőzés végén a magyarok összpontosítottak jobban, így sikerült kicsikarni a minimális, egygólos 19-18-as győzelmet a külföldi klasszisaikat ezúttal nélkülöző világbajnok, olimpiai bronzérmes jugoszlávokkal szemben. Bár, a sikerben oroszánrésze van a második félidőben bravúrosan védő Bírónak.

Csik János: Örülök a tornagyőzelemnek, de tisztán látszik, hogy a csapat átütőerejét még fokozni kell. Az akarással, a hozzáállással nincs gond.

Jezdimir Sztankovics: Kitűnő mérkőzés volt. Ha nem hagyjuk ki a büntetőket, akkor miénk a trófea... és akkor máris elégedettebb lennék.

A Sopianae Kupa végeredménye: 1. Magyarország 6, 2. Jugoszlávia 4, 3. Ausztria 4, 4. Bulgária 0 ponttal.

-B. Gy.-

Torna - Az ifjúsági országos tornaszabványon a tornaszabványoknál az Ú. Dózsa volt a főszereplő, hiszen megnyerte a csapatversenyt, Molnár Krisztina szombaton bajnok lett egyéni összetettben, vasárnap pedig ugrásban és felemáskorlón.

A fiúknál a KSI lett a csapatbajnok, míg egyéniben a felnőtts válogatott kerettag dunaújvárosi Pánczél Miklós játszott meghatározó szerepet.

Döntőbe a kongresszusért

A román labdarúgó-válogatott a Dánia ellen aratott 3-1-es győzelmét, amely az 1990-es világbajnoki döntőbe való jutást jelentette, „az RKP XIV. kongresszusának szenteli”. A távirat, amelyet Nicolae Ceausescu-nak küldtek, hangsúlyozza, hogy támogatják „Románia zseniális megteremtőjének, a munkásmozgalom ragyogó harcosának főtükérré való újraválasztását.”

TOTO

1. Werder Bremen - Bayer Leverkusen	X
2. Borussia Dortmund - Bayern München	X
3. 1. FC Köln - Eintracht Frankfurt	2
4. Karlsruher SC - VfL Bochum	1
5. Mönchengladbach - Bayer Uerdingen	2
6. Duisburg - Braunschweig	1
7. Darmstadt - Wattenscheid	1
8. Münster - Fortuna Köln	X
9. Meppen - Freiburg	X
10. Internazionale - Milan	2
11. Udinese - Juventus	X
12. Roma - Lazio	X
13. Padova - Cagliari	1
Pótmérkőzés:	
14. Reggina - Pisa	X

Kosárlabda

Szelídített Oroszlány Csepelen

Ez bizony nem semmi... A Csepel férfi csapata az őszi idény valamennyi mérkőzését megnyerte. Hogy a bajnok erősödött tavalyi önmagához képest, vagy a dobogós helyekért számításba jövő riválisok gyengültek, ez már egy összetettebb, árnyaltabb megközelítést igényel a kérdés. Az őszi zárófordulóban az ezüstérmes Oroszlány legyőzése sem jelentett különösebb gondot. Mivel a vasgyáriaknak nem csupán két kiemelkedő tudású embere van, - az Oroszlány két lengyel idegenlégiósáról Weglorzról és Szcubialról van szó - így hiába volt harminc percig némi előnye a vendégeknek, a hajrára már nem bírták erővel. Mint ahogy a tavalyi bajnoki döntő mérkőzésein sem. Az utolsó öt-hat percben már a mezőnyben és a palánk alatt is a Csepel volt az úr. A végeredmény: Csepel-Oroszlány 86-80 (41-44).

A találkozó végén több mint ezren éltették a százszázalékos teljesítménnyel kirukkoló piros-kékeket és mestertüket Liptay Istvánt.

- Tavaly a bajnoki cím elnyerésekor egyesek fanyalognak, mondván ez a siker a Csepel hatyúdala.

- Igen, voltak ilyen vélemények, de ezeket csak megmosolyogtuk. Tudtuk, éreztük, hogy az idén sem leszünk rosszabbak, így újból a dobogót céloztuk meg... És íme: minden várakozást felülmúlva tizenegyszer zsinórban nyertünk.

- Apropos! Mikor veszítettek utoljára Csepelen?

- Nem emlékszem pontosan, de alighanem már közel két éve idehaza veretlenek vagyunk.

- A palánk alatti játékban, távoli dobásokban, összességében a támadásokban tavaly is a mezőny fölé nőtt a Csepel, de ezt még az idén megfejtették azzal, hogy erőnlétben, gyorsaságban is jobbak, pedig a csapat derékhátát a harmincasok alkotják.

- Egyszerű a magyarázat: a jó kondíció, a gyorsaság érdekében speciális gyakorlatokat végzünk. Mindig is gyors csapat volt a Csepel, amit egyszerűen tartósítani, állandósítani kell!

B. Gy. - V. Gy.

Magyar nemzetközi asztalitenisz-bajnokság

Kínai házi verseny

Csaknem teljesen megtelt vasárnap délutánra a Körcsarnok a magyar nemzetközi bajnokság záróprogramjára. Igaz, magyar játékosok már nem szerepeltek, de egynek így is kijutott a tapsból: Wirth Gabriella kapta az Orion különdíját, egy mikrohullámú sütit, miután ő volt a legeredményesebb hazai versenyző. Ugyanakkor díjazták a legjobb külföldi játékost: egy Szász Endre-vázát, amelyet a Mobil Kiadó Kft. ajánlott fel, Csen Cse-ho vehetett át - Wirthhez hasonlóan a női egyes eredményhírtetése alkalmával.

Az első mérkőzés a női finálé volt, a kínai háziversenyben a világranglistán ötödik Csen Cse-ho adakozó kedvében volt, ugyanis 2-0 után két szettet „odaajándékozott” Kao Csünnnek, aztán a csalódást keltő színvonalú találkozón az ötödik játszmát ismét ő nyerte.

Női egyes, döntő: Csen Cse-ho - Kao Csün 3:2 (12, 14, -14, -9, 11)

1. Csen Cse-ho (Kína)
2. Kao Csün (Kína)
3. Wirth Gabriella (Magyarország) és Ting Ja-ping (Kína)

Felüldülést jelentett a női egyes után a férfi párosok döntője. A közönség élvezte a mindvégig gyors labdamenetet, és reménykedett abban, hogy európai győzelem születik. A kínaiak azonban - pedig válogatottjuknak nem a legjobb jöttek el Budapestre - ezt a számot is megnyerték, s ez már a negyedik győzelmüket jelentette.

Férfi páros, döntő: Vang Tao, Lu Lin - Lupulescu, Primorac 2:1 (14, -19, 14)

1. Vang Tao, Lu Lin (Kína)
2. Ilie Lupulescu, Zoran Primorac (Jugoszlávia)
3. Mikael Appelgren, Jörgen Persson (Svédország) és Fan Ji-jung, Csü Hung-ting (Kína)

A női páros döntő újabb kínai házi-versenyt hozott, ennek a találkozóknak a legjelentősebb eseménye az volt, hogy Csen Cse-ho negyedik aranyérmét nyerte, vagyis: ahány számban indult, annyiszor lett első.

Női páros, döntő: Csen Cse-ho, Kao Csün - Csiao Jun-ping, Ting Ja-ping 2:0 (14, 10)

1. Csen Cse-ho, Kao Csün (Kína)
2. Csiao Jun-ping, Ting Ja-ping (Kína)
3. Bátorfi Csilla, Wirth Gabriella (Magyarország) és Hegedűs Ágnes, Nagy Krisztina (Magyarország)

Két évig várt Lupulescu arra, hogy első nemzetközi bajnoki győzelme - ez Csehszlovákiában volt - után másodszor legyen aranyérmes. Közben a páros számokban jeleskedett, nyert egyes páros Európa-bajnokságot, világ- és olimpiai ezüstöt a férfi párosban, de az egyéni sikerrel adós maradt. A 22 éves sportoló remek sorozattal jutott most a győzelemhez, hiszen két kínai, egy japán és a svéd világ- és Európa-bajnok Persson is vesztesen hagyta el vele szemben az asztalt. Ugyanakkor Prean öt európai skalpját gyűjtve került a döntőbe, a hatodikkal azonban nem boldogult. A balkezes Lupulescu a második játszmát kivéve végig irányított, kemény tenyeres ütéseivel és pörgetéseivel szemben Prean nem tudott sokat tenni, s néhány esetben eleme hibákat vétett.

Férfi egyes, döntő: Lupulescu - Prean 3:1 (19, -22, 15, 16)

1. Ilie Lupulescu (Jugoszlávia)
2. Carl Prean (Anglia)
3. Zoran Primorac (Jugoszlávia) és Fan Ji-jung (Kína)

Köszöntjük

JOLÁN

és FÉLIX

nevű olvasóinkat.

Jolán Dugonics András író (1740–1818) névalkotása Árpád-kori tárgyú, Etelka című regényében. A név voltaképpen a régi magyar Jóleán (jó leány) női név felújítása, mellyel együtt a görög eredetű Jolantha, Jolentha nevet kívánta Dugonics magyarrá tenni. A Jolentha jelentése: a viola virága. Félix a latin Felix névből származik. Jelentése: boldog.

A Nap kél: 6.56 órákor
nyugszik: 16.04 órákor

A Hold kél: 23.45 órákor
nyugszik: 12.43 órákor

Napos idő

Többnyire derült, napos idő várható. Éjszaka sokfelé köd képződik, néhol zúzmarrával. A Dunántúlon helyenként erős lesz a déli szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet -4 és -9, a legmagasabb nappali hőmérséklet általában 2 és 7 fok között, a hosszabb ideig ködös részeken 0 fok körül alakul.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | November 20: Jolán

Navigare necesse est

(Kalózkidás)

Akkor
jó lán'
a Jolán,
ha kalózkodom
a
hajóján.

Menedékhely Szegeden

A társadalom perifériájára szorult emberek megsegítésére „Menedékhely Alapítványt” hozott létre Szegeden Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök, Katona István plébános (a Szegedi Központi Esperesi Kerület Plébániájának képviselőjében), valamint Farkas Teréz főorvos, a Szociális Munkások Magyarországi Egyesületének alelnöke, mint az egyesület képviselője. Az alapítvány a hajléktalanoknak átmeneti szállást kíván biztosítani, gondozza a börtönből szabadultakat, az ideiglenesen lakás nélkül maradtakat, és azokat a rászorulókat, akik tartós gyógykezelésen estek át. A szociális tevékenység keretében segítséget kapnak az ideiglenes hajlékot, albérletet és munkahelyet keresők, köztük a szenvedélybetegek is. Átmeneti ideig ételt biztosítanak mindazoknak, akiknek nem futja rendszeres étkezésre.

Szovjet levél Petőfi-ügyben

A levél szerzői – kriminalista szakemberek – úgy értékelik, hogy a Morvai szervezte expedíció túlságosan gyorsan és kategorikusan erősítette meg a költő barguzini halálának változatát, az elköltött 10 millió forint mintha már előre arra készített volna fel a magyar és szovjet közvéleményt, hogy a kutatások „eredményesek” lesznek.

Figyelmet kelt az a tény, hogy az expedícióban voltak ugyan antropológusok, de hiányoztak a jelen esetben a döntő szó jogával rendelkező szakemberek: a kriminalisták és igazságügyi orvosszakértők, akik nemcsak az igazságszolgáltatás, hanem a történelmi igazság felderítése érdekében is

foglalkoznak az emberi földi maradványok alapján személyazonosság megállapításával. Az összetett, bonyolult eljárások néha hónapokig is elhúzódnak, s ezért meglepő, hogy alig egy héttel az exhumálást követően már alá is írták a személyazonosságot igazoló jegyzőkönyvet.

Idézik a Morvai-expedíció eredményeiben kételkedő magyar véleményeket, egyebek között egy magyar szakértőnek azt a bejelentését, hogy a költő földi maradványainak hiit csontok valójában egy női csontváz részei.

Furcsa az is, hogy a halottat nem keresztény, hanem zsidó szokások szerint, halotti lepelben temették el.

Javult az üvegetét osztaléka

Az Országos Árhivatal tájékoztatása szerint november 20-tól, hétfőtől felemelik néhány üvegalack és konzerves üveg betéti díját.

A 7 deciliteres keserű-, illetve gyógyvizes üvegekért 4,50 forint helyett 6 forint betéti díjat kell fizetniük a vásárlóknak, és természetesen az új áron veszik vissza tőlük. Az 1 literes szénsavas üdítőitalok üvegeinek betétdíját 8 forintról 10 forintra emelték. Az öblös konzerves üvegek: a 7,2 valamint a 8 deciliteres betétdíját 4 forintról 5 forintra, az 5 literes konzerves üvegek betétdíját 11-ről 16 forintra.

Egyéb üvegek, így a sörös, boros és a tömény szeszes palackok betétdíja változatlan. (MTI)

A városi természetgyógyász egyesület háromnapos Természetgyógyász és Egészségügyi Napokat rendez Baján. A november 24-én kezdődő rendezvény gazdag programot kínál. Előadások hangzanak el az akupunktúráról, a lelki egészségmegőrzés jungliánus módszeréről, a jogáról, a házipatikában használatos gyógynövényekről és a vitalitásról. Az eseménysorozat egyaránt szól a felnőtteknek és a gyerekeknek. Így a kicsik is és a nagyok is megismerkedhetnek az alapvető jóga-gyakorlatokkal, a személyiségfejlesztő programmal. A legkisebbek, az óvodások tornabemutatót tartanak, míg a nyugdíjas délutánon az idősebbek tornázhatnak. Valószínű nagy lesz az érdeklődés a november 26-ra tervezett fórum iránt, ahol a közönség kérdéseket tehet fel a három nap előadóinak.

E rendezvényt az Országos Egészségvédelmi Tanács és az Ifjúsági Letéti Számla megyei alapja is támogatja.

Amerikai mesterséges hold

A Világegyetem keletkezésének és fejlődésének titkait kutató csillagászati mesterséges holdat bocsátottak fel a kaliforniai Vandenberg légítámaszpontból.

A Cosmic Background Explorer (kozmosz háttérkutató) 160 millió dolláros költséggel kifejlesztett, 2200 kilogramm tömegű szonda egy hónapig tartó próbaüzem után kezdi meg kétéves küldetését. A kísérlet várható eredményeivel az amerikai tudósok az úgynevezett Nagy Robbanás (Big Bang) elméletet kívánják alátámasztani. Az általánosan elfogadott elmélet szerint az általunk ismert Világegyetem 15 milliárd évvel ezelőtt egyetlen, elképzelhetetlenül sűrű és forró tüzgolyóban sűrűsödött össze, amely a Nagy Robbanás következtében elkezdett tágulni és hűlni. Mintegy három perccel a robbanás után a földi mértékkel mérve többmilliárd fok hőmérsékletű anyag már elég „hideg” volt ahhoz, hogy a szubatomi részecskékből protonok és neutronok jöjjenek létre. Háromszázezer évtovábbi hűlés és tágulás után az Univerzum elérte azt a hőmérsékletet, amikor megkezdődhetett a pozitív és negatív töltésű elemi részecskék kombinálódása, azaz a ma ismert elemek kialakulása. Ekkor keletkezett a kozmikus sugárzás is, amelynek kutatásával az új mesterséges hold foglalkozik majd.

– Megalakult a Magyarországi Zöld Párt: – Mi, a zöldek nem bal- vagy jobboldalon vagyunk, hanem elől – hangoztatták a környezetvédők pártjuk alakuló ülésén –, az új párt a szabad emberért, az egészséges környezetért kíván fellépni.

– Paraszttüntetés volt Rákospalotán; az akciót a Független Kisgazdapárt, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt, az SZDSZ, a FIDESZ, a Paraszt-szövetség és a Gazdaszövetségek szervezték. A tüntetés résztvevői tiltakoztak az ellen, hogy a tsz-ek – sokszoros haszonnal – házhelyként árusítják a parasztoktól elvett termőföldeket, miközben az eredeti tulajdonosok nem kapnak megfelelő kártérítést, és igen nehéz körülmények közt élnek. Követelték, hogy adják vissza a földet egykori tulajdonosaiknak, vagy azok örökösének, illetve fizessenek reális kártérítést a földért.

– Tildy-émlékünnepség. Szeghalmon, ahol Tildy Zoltán 1946-os köztársasági elnökké választásáig tizenkét esztendőn át volt református lelkész, szombaton a kisgazda politikus századik születésnapján emlékülennepséget rendeztek.

– Zrínyi Miklós költő és hadvezér – a szigetvári hős dédunokája – nevét vette fel a pécsi középiskolai honvédkollégium. A felvilágosult katonai történetíró és hadszervező, az önálló magyar haderő megteremtésének első hirdetőjére halálának háromszázhuszonötödik évfordulóján emlékeztek.

– Zala vármegye hajdani főispánja, a költő-hadvezér emléke előtti örökös tisztelet jegyében szombaton avatták Zalaegerszegen Zrínyi lovas szobrát. Tóth Béla szobrászművész alkotását, amelyet a városháza előtti, Vadász György építész által tervezett posztamentse állítottak fel.

A „MERUKER” Kereskedelmi Rt. (Pécs, Kossuth Lajos u. 3.)

RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉST

tart a társaság székhelyén 1989. december 19-én délelőtt 11 órakor.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Alapszabály módosítása

2. Alaptőke emelés

3. Egyebek.

A Részvénytársaság felemeli 70 millió forint összegű alaptőkéjét.

Az alaptőke-emelés részvényjegyzés után történik.

Bemutatóra szóló törzsrészvény

Bemutatóra szóló elsőbbségi részvény

és névre szóló kamatozó részvényeket

lehet jegyezni a társaság székhelyén 10 ezer forintos névértéken

később megállapításra kerülő határidőben.

Az alaptőke-emelés indoka:

külföldi működő tőke bevonása,

gazdasági kapcsolatok bővítése.

Részvénytársaság Igazgatósága

APRÓHIRDETÉS

Hatoslottóra szuper variáció! 45 szám 105 szelvényen! 2 csoportból 6 szám kihúzásakor garantált 6-os találat! Ára: 380 forint.

Ötöslottóra 90 szám variációja mindössze 86 szelvényen! 1 favorizált szám kihúzásánál már garantált megtérülés! 4-nél 5-ös eséllyel! Ára: 440 forint.

Totóra 14 fix nélküli vezetékes totókulcs! 0.13.0-13.0.0 indexre, 140-8960 forint befizetésre, 7 vezetésnél már 13-as eséllyel! Teljes garnitúra: 350 forint. Megrendelés csekken, vagy utánvétellel. Fehér Attiláné Pécs 7634 Kővirág 37.

Biohumuszgiliszta előnyös feltételekkel, OTP-hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48. Telefon: 74/40-300/26 munkaidőben.

Gépjárműtechnikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígyére kiadónkban.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatti kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen.

Törpeharcsa folyamatosan kapható a Czikk Halas üzletben.

Kertgyógyítás! Diagnózistól teljes talajfelújításig. Megrendeléseket Juhász András okl. agrármérnök fogad levélben: 8928 Nemeshegyes, Táncsics u. 56.

Bérelnék háromszobás Balatonparti házat 2-3 évre, esetleg hosszabb távra. Pál István Veszprém, Stromfeld A. u. 3/c. 8/2.

Kiadó 25 m²-es helyiség, raktár vagy műhely céljára. Hideg-meleg víz van, fűtés megoldható. Érdeklődni: Szekszárd, Otthon u. 1.

Szálkán, kb. 60-80 m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a vagy a 74/16-382-es telefonon.

Nemescsincillák felszereléssel, táp, homok biztosítással, legelőnyösebb kedvezménytel tenyésztőnél eladók, előjegyezhetőek. Élő állat vagy prém visszavásárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes szülők.

tól doberman és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a vagy 74/16-382-es telefonon.

Ötvenes, középmagas, nyugdíjas tanár keresi azt a jó megjelenésű, arányos testalkatú, barna vagy fekete hölgyet, aki szerető, megértő társa lenne. Bemutatkozó levelet a kiadóba vár „Öszinte szeretet” jelígyére.

2 db 5 tonnás IFA-tehergépkocsi eladó. Az egyik állatszállító ráccsal felszerelt + pótkocsi, a másik magasító ráccsal, ponyvával. Érdeklődni lehet: Tolna, Fűrdőház u. 8. Telefon: 40-291.

15 éves tsz növénytermelési főigazgató és növényvédelmi gyakorlattal rendelkező szakember munkahelyet változtatna. „Dunántúl 269730” jelígyére a szekszárdi hirdetőbe.

42/160 szőke elvált asszony társat keres komoly gondolkodású, intelligens, kiegyensúlyozott férfi személyében. „Harmónia 269733” jelígyére a szekszárdi hirdetőbe.

PB-s Trabant Szekszárdon eladó. Érdeklődni: 15-263-as telefonon.

A Tolna megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet felvételre keres: asztalos, lakatos, ács, kőműves szakmunkásokat. Jelenkezés: Szekszárd, Marx Károly u. 22.

Zastava 4,5 éves, jó állapotban eladó. Érdeklődni: Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 74/40-789.

Biztos nyerő 90 szám variációja 104 szelvényen, minden héten nyerő találat, utánvétel 400,- Ft. Húsz szám variációja két tízes csoportban 48 szelvényen. Egy csoportból kihúzott 5 szám biztos négyes, bármely két szám kihúzása esetén is garantált a kettes. Utánvétel 400,- Ft. Braun Tibor 7202 Dombóvár, Pf.: 19.

39 éves, viszonylag gyenge fizikumú férfi keres magánórákhoz, magánúton, hatékony önvédelemoktató mestert, elsősorban Győr környékén. Kor nem, csak szaktudás számít. Telefonszám jöhet. Way of the Dragon - jelígyére a szerkesztőségünkbe.

Grafológiai tanfolyam

indul a megyei művelődési központban

Célja: bevezetés az íráselemzés titkaiba. Segítve ezzel a pályaválasztás, a munkaalkalmasság, vezetői alkalmasság megítélését; a nehezen nevelhető gyerekek, a bűnözők, a betegek definiálását; az érzelmi, értelmi és szexuális kulturáltság, a személyiség megismerését stb.

A tanfolyam 10 hónapos. Részvételi díj: 3000,- Ft. Jelentkezési határidő: 1989. december 30.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

A Szekszárd-Paksi Vízitársulat

eladásra kínál

DH-411 hidraulikus kotrókat.
A gépek kora: 3 év.

Megtekinthetők:

Szekszárd, Bogyiszlói u. 1. alatti telepünkön.
Felvilágosítást a 74/15-911-es telefonon és a 14-343-as telexen,
Kalocsai Endre ad.

DÁTUM

„Virradatra kélünk”

Csehszlovákia himnuszának utolsó sora hangzik így – F. Nagy László több, mint negyvenéves fordításában. A százötvenöt esztendőes eredeti alkotás akkor született, amikor halvány reménye sem volt Frantisek Jan Skoup hazafinak arra, hogy megérje az önálló cseh állam megszületését, amint – gondolom – arról álmodott. Akkor a Szent Szövetség legkevésbé sem szent célok érdekében taposta el valamennyi nép és nemzet szabadságtörekvést, s körülbelül annyira hitt erőszakkal fenntartott hatalma örökérvényűségében, mint azóta oly sok magabizós kormány.

Amikor e sorokat írom, még – szokás szerint – nem lehet pontosan tudni, valójában mekkora tüntetés volt (van) Prágában, bár a tudósító jelentette, amit tud(hat). Lehet, hogy tényleg nem halt meg Martin Smíd. Ez azonban semmit nem másít meg abból, hogy erre megvolt minden esélye. A „virradatot” ugyanis szükségyszerűen előzi meg a sötétség. Ennek is vannak fokozatai, de a jelzők aligha enyítik a lényegét: elő lehet ráncigálni a prágai tavasz vezető politikusait, szabad az ellenzék bármelyik tagját zaklatni, a külföld újságíróit gyomron vágni és rugdalni, de legalábbis megakadályozni munkájában, mód van arra, hogy süket fülekkel ne hallják meg sok ezer és tízezer ember kiáltását, követelését.

Azokét, akik eredetiben énekeltek a „Virradatra kélünk” nemzeti igéjét, legjobban érezvén igazi, jelképes ízt, amelyben ott búvik a szabadságvágy, az erőönérvete, minden nemzeti hajnal időtlen reménye. S jaj annak, aki ezt nem érti meg!

Tóttós Gábor

Magyar küldöttség a Vatikánban

– Ma magyar kormányküldöttség utazik Rómába a magyar–vatikáni diplomáciai kapcsolatok felvételét célzó hivatalos tárgyalások megkezdésére.

– A nemzetközi közvélemény és a Szentzsák kedvezően fogadta a magyar miniszterelnök kezdeményezését a magyar–vatikáni diplomáciai kapcsolatok rendezésének ügyében. E kapcsolatok 1945 áprilisában, a győztes nagyhatalmak képviselőiből álló szövetséges ellenőrző bizottság döntése nyomán – tehát nem az akkori magyar kormány elhatározásából – a vatikáni nuncius Magyarországról történt kiutasításával szakadtak meg. A diplomáciai kapcsolatok helyreállítását támogatja és igényli a közvélemény, ezen belül a Magyar Katolikus Egyház s a Katolikus Püspöki Kar, hiszen a vatikáni diplomáciai képviselő nemcsak állami feladatokat lát el, hanem erősíti az egyház és annak világközpontja közötti együttműködést is. – A Szentzsákkal meglévő viszonyunkat nem terhelő vitás kérdés. Tárgyalásainkon semmilyen előfeltételt nem támasztunk, hiszen ez teljesen ellentétes lenne politikánkkal. Készek vagyunk a teljes körű diplomáciai kapcsolatok mielőbbi felvételére, ez azonban a másik félen is múlik.

Ma kis mesterségek alapfogásainak elsajátítására alkalmas kézműves műhely nyílik Békéscsabán.

Határőrök tévedtek át Romániába

A Határőrség Országos Parancsnokságának tájékoztatása szerint november 17-én Csenger térségében egy sorállományú őrmester vezetésével hat újonc határőr az államhatárról tájékozódva mintegy 30 méternyire Románia területére tévedt. A katonáknál fogam volt, de löszér nem. Az át-tévedés tényét a magyar fél elismerte, és ezért elnézést kért. A történeteket a magyar és a román határmegbízottak soros ülésén tárgyalják meg. (MTI)

Az MSZP sem

Az MSZP nem képviselteti magát a Román Kommunista Párt XIV. kongresszusán, hanem táviratban üdvözlöi a tanácskozást.

Az MSZP elnöksége ez alkalommal is kifejezésre juttatja azt a reményét, hogy a Kelet- és Közép-Európában kibontakozó általános átalakulási folyamathoz illeszkedve a Román Kommunista Párt – végrehajtva a szűkebb változtatásokat – elkötelezi magát a szocializmus megújítása, a reformok és a demokratizálás végrehajtása, a jogállamiság megteremtése, az emberiség közkincsét képező humanista értékek tiszteltetésében tartása mellett.

Egyházi szertartással vasárnap felszentelték Mindszenty József bíboros, a Római Katolikus Egyház egykori hercegprímása első magyarországi emlékművét a Veszprém megyei Nemesgulács templomának kertjében.

A Badacsonyi környéki települések római katolikus hívőinek adományából emelt emlékművet – a 12 mázsás műköből faragott keűtöskereszttel, a rajta lévő márványtáblát és a bronzból öntött dombormű-portrét – a Kisapátiban élő Mátyás László formálta meg. (MTI)

Határozott kormányzást

– A Minisztertanács Tanácsadó Testülete Berend T. Iván elnökletével a miniszterelnök felkérésére ülést tartott. A tanácsadó testület az elmúlt év politikai változásait az ország újkori történetében rendkívül jelentősnek, a párturalmi államszerkezetből a demokratikus, korszerű, európai politikai intézményi struktúra felé tett visszafordíthatatlan folyamatnak ítéli meg. Azonban aggodalommal állapítják meg, hogy az alapvetően pozitív folyamat mára több ponton veszélybe került. Ebben szerepet játszik, hogy a politikában a pártok taktikai érdekei uralkodtak el, nemegyszer sértve a nemzeti érdekeket, növelve a feszültségeket s háttérbe szorítva a legfontosabbat: a gazdasági cselekvést. A rendszerváltozás sikere s a gazdasági feladatok megoldása szempontjából alapvető a parlamenti választásokig terjedő időszakban a kormányzati cselekvőképesség fenntartása.

Ehhez széles körű politikai támogatásra, a versenyző pártok egyfajta konszenzusára van szükség. A kormány ugyanis rendkívül erőteljes nyomás alá került a nemzetközi és hazai pénzügyi apparátusok és a különböző érdekcsoportok részéről. Mindezek nyomán a kormány intézkedéseinek egy része időnként kapkodó, átgondolatlan, és saját kormányzati politikai elképzeléseivel ellentétes hatású.

A gazdasági és politikai értelemben irracionális intézkedések példájának tartják a turista-valutaellátás megvál-

toztatásával kapcsolatos legutóbbi kormánydöntést.

A tanácsadó testület véleménye szerint a lakosság nem hibáztatható a kialakult helyzetért, sőt – mint minden hasonló helyzetben – a lakosság magatartása az előzmények ismeretében egyértelműen racionális volt.

A kormány döntésének az a része, amellyel a turista-valutaellátmányt időlegesen zárta, az 1990-től kialakított konstrukció közgazdaságilag végig gondolatlan és társadalmi hatásaiiban rossz. (A lakosság bizalmának megrendítése, a fekete piac növekedése, a hivatalos valutaárcsökkentések csökkenése stb. összességében még a fizetési mérleg szempontjából is nagyobb károkat okozhat, mint a rövid távú megtakarítás.)

A tanácsadó testület óvja a kormányt attól, hogy a következő hónapokban esetleges nyomás alatt rossz intézkedéseket hozzon. Veszélyesnek tartja például a testület a mezőgazdasági termékek árának agrárreform és importverseny nélkül tervezett felszabadítását. Ugyancsak elmarasztalja, destabilizáló hatásúnak ítéli a kormány egyes tagjainak megalapozatlan „reformígéreteit”, s az államigazgatás elbizonytalanodásából eredő működési zavarokat, széthullási jelenségeket.

– A kormány a lehető legtöbb politikai erő bevonásával állítsa meg az államigazgatási, közhatalmi tevékenység hanyatlását, nehogy a választások utáni kormány kaotikus állapotokat örököljön. Vissza kell utasítani az egyes politikai szervezetek részéről

megnyilvánuló fenyegetőzést, a magyar történelem egyik rossz emléké és eredménytelen akciójának, a „B-listának” esetleges megismétlődését.

– A kormány dolgozzon ki – a békés átmenetben érdekelt politikai pártokkal megegyezésre törekedve – olyan programot, amely világossá teszi, hogy mit akar és mit tud a választásokig terjedő hónapok alatt megtenni. Az elkerülhetetlen keresletkorlátozó intézkedések mellett tegyen konkrét lépéseket a vállalkozások gyors élénkítésére, a magánvállalkozások tényleges támogatására, a belső piaci kínálat bővítésére.

– A kormányzati politikában nagyságrenddel értékelje fel a helyi önkormányzatok, a pozitív állampolgári reakciók és kezdeményezések fontosságát.

A kormány nyilvánítsa ki, hogy vállalja az adott helyzetből rá háruló összes feladatot. Tegye azonban azt is világossá, hogy nem minden áron ragaszkodik a hatalomhoz. Kidolgozott programjához, különösen annak létfontosságú gazdasági lépéseire pártközi tárgyalásokat és támogatást igényel. (MTI)

Holnapi számunkban olvashatják,

hogymit történt a vörös laktanyában